

Izhaja ob 4. zjutraj.

Štane mesečno Din 25.—; za ino-
scematvo Din 40.— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/1. — Telefon št. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Kraljevi ul. št. 5/1. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 35.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 35.

Podružnici: Maribor, Barvaraka ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta,

Račun pri poštne č. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842. — Praha č. 180.
Wien Nr. 105.247.

Žerjavove batine klerikalnim klevetnikom

Med viharnim pritrdjevanjem narodne večine je minister Žerjav včeraj razgalil klerikalno politiko ter svoje osebne klevetnike. — Klerikalci v skupščini difamirani

Beograd, 24. marca. p. Seja Narodne skupščine je pričela danes ob pol 10. uri. Bila je vrlo dobro obiskana, pa tudi precej burna. Posebno so se revoltirali klerikalci, katerih paglavsko obnašanje je tudi pri opoziciji vzbudilo odpor. Ko se je prečital zapisnik včerajšnje seje in se opravile druge formalnosti, je predsednik dr. Subotić sporočil, da je radikalni narodni poslanec Plušnja Jusufovič (okrožje Prijepolje-Plevlje - Belo polje - Berane), v noči od 12. do 13. t. m. umrl. Poslanci so se dvignili v znak sožalja in zaklicali: Slava! Predsednik je nato sporočil, da se je na osnovi čl. 85. vol. zakona narodni poslanec nemške stranke dr. Stefan Kraft odrekel mandata v sornobnem volilnem okrožju in da obdrži mandat v volilnem okrožju Pančevo - Bela Crkva, narodni poslanec dr. Voislav Janjić pa se odreka drugega mandata v rudniškem volilnem okrožju.

Nato preide zbornica na dnevni red in nadaljevanje debate o poročilu verifikacijskega odbora.

Predsednik poda besedo ministru dr. Žerjavu, čigar nastop pozdravljajo poslanci Narodnega bloka z burnimi aplaudacijami.

Govor ministra Žerjava

Gospodje! Jaz se nisem nameraval prijaviti v tej debati. Ko sem pa prečital stenografski zapisnik včerajšnje seje, kateri iz službenih razlogov nisem mogel prisostvovati, moram za osebno obrambo reagirati na osebne napade poslanca g. Smodeja. V kolikor je govornik SLS napadel moje politične delo, mu je svobodno.

Kar se tiče volilne svobode v Sloveniji, se pozivljam na gospoda predsednika SLS, ki je takoj po volitvah prišel v Beograd in izjavil novinarjem, da v Sloveniji ni bilo terorja in da je volilni teror v Sloveniji sploh nemogoč. (Klerikalci, zlasti dr. Hohnjec začno v tem trenutku divje kričati: To ni res, to je bilo govorno in relativno! Min. Pribičević: Poslušajte vsaj prve besede govornika mirno!) Minister Žerjav: Kar se tiče naših pritožb, so imele svrhu, da opozore vso državo na edini faktični teror.

Ki se je vršil v Sloveniji in to je teror potem zlorabe vere in verskih sredstev. (Po teh besedah prično klerikalci tuliti, kar vzbuja splošen smeh.) Mislim, da je dovolj dokazov za to navedel v svojih govorih že tovariš dr. Pivko. V notranjem ministru so cele kopice aktov, službenih dokazov, da je celokupna duhovščina bila od zgoraj dirigirana, naj v cerkvi in izven nje zlorabljačo vero in verska sredstva, dela za SLS. (Veliko odobravanje in vzkliki v centru: Doli s klerikalizmom! Klerikalci neprestano vriščejo tako, da se njihovi klici, odnosno besede ne morejo razumeti.) Naiznimivejša pa je to, da klerikalci v Sloveniji te duhovniške akcije ne tajijo, tu v Beogradu pa je zanikujejo. Pri nas ve vsak kmet, da duhovščina v cerkvah agitira. (Medklici poslanca St. Kobasice, na katerega kričejo klerikalci in ki jim odgovarja: Gavranji kriči! Sram vas bodi gavranji! — Minister Pribičević: Zakaj tu kričite, kakor kača v precepu ste! Včeraj sem jih vam jaz dal 25, danes pa dobite novo lekcijo! — Vsa zbornica motri s smehom klerikalce, ki so vsi blede in se kar penijo od divjanja.) Minister doktor Žerjav: Ako se taji v Beogradu ono, kar je v Sloveniji notorično, potem to pomeni, da

se gospodje sramujejo! (Klici klerikalcev: Govorite raje o Thurn-Taxisu! — Minister Pribičević: A vi raje o čevljičkih in ameriških bluzah! — Posl. Kobasica: O ženskih košuljah!) To je dobro znamenje in napredek, da se klerikalci sramujejo priznati svoj greh.

Pravijo, da je pastirska dolžnost vsakega duhovnika, da politično agitira v cerkvi in izven nje. (Klerikalci kriče: To ni istina! Kdo to pravi? — Predsednik zvoní. Krik traja več minut. Predsednik opominja klerikalce: Gospodje, prosim vas, da ste mirni. Jaz sem mislil, da so duhovniki vsaj v teh tujih urah, ko bi morali Boga moliti, mirni. Burno pritrdjevanje. Ponovno vrišči pri klerikalcih.) Očita se nam od klerikalne strani, da ni lepo, da vse te stvari iznašamo pred Narodno skupščino, češ da je sramota za Slovence, da je ta vrsta agitacije v modernih časih snolh še mogoča. (Klerikalci zopet tulijo in psujejo kakih pet minut.) Gospodje, jaz priznam, da je to sramota, ali ni sramota za naš dober in

naivni narod, ki je zapeljan od brezvestnih politikujočih duhovnikov in ne more ločiti, do katere meje je duhovnik Kristov namestnik in kdaj prične biti partizanski kortsč.

Sramota torej ni za narod, ampak za ono duhovščino,

ki je zlorabljala narodovo poštenost in njegovo naivno vero. (Splošno odobravanje na desnici. Divjaško tuljenje na klerikalni strani.) Gospodje, naše pritožbe so opozorile vso državo, da je zloraba katoliške vere problem,

ki se ne tiče samo naše ožje pokrajine na zapadu, temveč, da je to splošni državni problem. (Dr. Korošec: Kakšen problem?) Gospodje, to ni samo kulturno-socialni problem, kakršni so na primer analfabetizem, alkoholizem ali neozdravljive bolezni, to je, ker se je akcija zlorabe cerkve in verskih sredstev obrnila proti državi, proti obliki vladavine in proti državnemu ustroju, prvovrstni državno-politični problem. Splošno odobravanje na desnici in v centru. — Poslanec dr. Hohnjec: Vi ste agitirali z inenem Ni. Vel. kralja. Dolgotrajni nemiri.) Resnica oči kolje, zato moj govor motite! (Minister Pribičević: Vprašajte g. Pernarja, kaj vam je povedal Radić? Gospodje, med tem, ko je problem, ki nas muči z našimi brati Hrvati, samo plemenske prirode, je klerikalni problem kompliciran še bolj, ker ogrožava verski mir v naši državi. Hrvati so v tem pogledu srečnejši, nego mi Slovenci, ker je sam gospod Radić takoj obračunal s škofi, ki so se mešali v strankarsko politiko in morem le čestitati Hrvatom, da se je tako pri njih končalo. (Drž. podtajnik Wilder: Radić je rekel, da govori satan iz klerikalcev. Posl. Kobasica: Apagae satanas! Splošen smeh. Klerikalci vrišče.) Ta stvar je toliko važnejša, ker je dokazano, da deluje duhovščina po navodilih svojih škofov, in to so faktori, za katere cerkev odgovarja. (Dolgotrajen krik in protesti pri klerikalcih, odobravanje v centru.) Radi tega, gospodje, moramo dobro vedeti, s kom imamo posla in kdo se meša v notranje probleme in spore naše države. Vi se spominjate, kaj je rekel notranji minister Nemcem, ki so se vtaknili v naše državnoopravne spore. Dejal jim je: „Gospodje, ne mešajte se v notranje probleme naše države, ker vam to ne more biti v nobeno korist!“ Jaz pa pravim, da

nobena cerkev, pa bodisi katoliška ali katera druga, se ne sme mešati v notranje spore naroda.

Mi ne moremo nobeni cerkvi dovoliti, da bi bila arbiter v naših plemenskih sporih, sicer mora priti do konflikta. Jaz sem gotov, da je v državi samo ena suverenost, ki bo ta konflikt gotovo zlomila. Mi borbe ne iščemo, ne želimo imeti kakršnihkoli sporov verske ali kulturne prirode.

Nam so taksi spori odveč. Mi imamo dovolj drugega posla, da uredimo svojo državo. Ali gospodje, vi vidite iz obnašanja tu navzočih klerikalcev, kako težko je z njimi izhajati. (Burno pritrdjevanje. Posl. Tomo Popović: Doli s slovenskim džemiletom! Mislim, smo radi sloge postali katoliki, toda vera s takimi duhovniki ne more biti dobra.) Gospodje, prehačam na ono, radi česar sem se prijavil k besedi. Opozorjen na stenografski zapisnik, na govor g. Smodeja, kateremu je moj tovariš Pribičević že včeraj odgovoril na del klevet, smatram za potrebno, da iz osebnih razlogov še nekaj dodam. Najprej je trdil gosp. Smodej, da sem jaz na nekem javne shodu izdal parolo

za ali proti kralju.

To je laž. Mi nismo mešali osebe Nj. Vel. kralja nikjer v volitve. Za vsak govor tekem volilne borbe odgovarjam. Pač pa so se klerikalci borili proti Radiću s tem, da so stalno izjavljali, da so mnogo boljši republikanci nego radičevci. (Dolgotrajno kričanje pri klerikalcih, splošen smeh.) In vi, gospodje pozabljate, da je bil ravnotako smrten greh voliti samostojne demokrate, kakor radičevce v Sloveniji. Nato je g. Smodej izrazil žaljivo obdolžitev

glede nekih kron, ki so bile baje l. 1919. utihotapljene v našo državo. Ne razumem kaj je hotel pravzaprav g. Smodej reči, ali spominjam se na dogodek, ki bo morda v zvezi s tem. Nek ugleden gospod, ki je bil takrat član klerikalne stranke, je bil taino obdolžen, da je vtihotapil krone iz Avstrije povodom njihovega kolokovanja. Jaz sem tega gospoda osebno poznal in takoj uvidel, da je to navadna kleveta, vendar pa sem vsled navodil, ki sem mi

dobil, dal stvar preiskati potom posebne komisije. Pokazalo se je, da so očitki bili popolnoma neutemeljeni. Vse, kar se je tedaj delalo, je natančno ugotovljeno v aktih, in v osebnih beležkah, ki sem jih iz previdnosti tamkaj pustil. Nikakršne nekorektnosti si v tej zadevi ne pustim očitati. Gosp. Smodej pravi, da je njegov utis sodno ugotovljen. Na to morem odgovoriti, da je to navadna laž in ga pozivam, naj to, kar je govoril pod svojo imuniteto, ponovi izven nje, in sicer v taki obliki, da se ga lahko sodnijsko prime. Več let smo se borili za to in

končno je „vladnemu terorju“ uspelo prisiliti klerikalne časopise, da nimajo več poslanca za odgovorne urednike. (Klerikalci kriče: To je „Jutrova“ praksa.) Nikdar ni imelo „Jutro“ poslanca za odgovornega urednika, pač pa so ga imeli „Slovenec“, „Domoljub“, „Straža“ in „Slovenski gospodar“. Ponovite svoje klevete v „Slovencu“, da morem prijeti odgovornega urednika. (Klerikalci protestirajo. Gosp. Smodej je nato

potegnil v parlamentarno debato uglednega trgovca,

ki mu pač ne bo hvaležen za to zlorabo svojega imena. Ako gosp. Smodej trdi, da sem zahteval od tega trgovca za priporočitev njegovega pomiloščenja četrt milijona kron, je in ostane ordinaren in infamen lažnik. (Odobravanje na desni in v centru. Velik krik pri klerikalcih.) Končno se je gosp. Smodej lotil moje nekdanje obsodbe po paragrafu 486. k. z. Jaz se nič ne sramujem svoje prošlosti in prav rad pojasnim to zadevo. Kdo je bil kriv na propadu zadruge „Agro-Merkur“, je popolnoma vseeno. Če nismo člani načelstva dovolj pazili, kaj se je v zadruzi zgodilo, smo bili zato dovolj kaznovani vsled dolgotrajnega trpljenja in ker smo iz lastnih sredstev plačali vso škodo, ter je bil tudi poslednji upnik te zadruge popolnoma izplačan. Danes po petnajstih letih ima interes govoriti o tem predmetu samo oni, ki hočejo to zadevo zlorabiti za politično mržnjo. V času svetovne vojne so vsi člani načelstva propadle zadruge prosili za pomiloščenje. Mojo prošnjo, bil je tako prazen, je priporočil tudi dr. Korošec. (Čuite, čuite! Burni klici prve čini. Klerikalci molčijo.) Jaz mislim, da se mu ni treba sramovati tega koraka, saj takrat nisem bil nasprotnik, sicer pa sem se jaz že mnogokrat revanžiral s tem, da sem šel v takih zadevah tudi svojim političnim nasprotnikom na roke ter bom pomagal, kjer bom videl, da je to prav, tudi v bodoče. Zadeva je prišla takrat pred najvišje sodišče, v katerem so sodili tudi nemški nacionalci iz Koroške. Moji soobsojenci so bili pomiloščeni, mene pa so porinili med politične zadeve.

Ljubljanska policija je dala o meni informacijo,

ki je nočem navajati, da se ne bi mislilo, da hočem dvigniti svojo reputacijo. Voda policije, ki je podal mnenje o meni, je pretrgal moje zasluge v narodni borbi. Vse to, kar sem delal na Dunaju, je malo in ni resnica, da imam tako velike zasluge. Jaz sem bil majhen borec. Toda deistvo je, da je šef policije, ki je bil najbolje poučen o razmerah v Sloveniji podal tako politično mnenje, da se je reklo, da bi bila velika pogreška, če bi se pomislil dr. Žerjav. Minula je vojna in mislim, da se ni zgodila nobena napaka, ko so vsa sodišča in vse oblasti, ki so imele s tem opravka, soglasno in brez ozira na stranko, predlagale, naj se izvrši moja pomilošitev, ki bi se izvršila tudi v Avstriji, če bi ne bilo političnih zaprek. Jaz sem zaradi tega moral dolga leta težko trpeti in vse, kar se je zagrešilo, je bilo oplačano, tako, da ni ničesar noben upnik zgubil. Mislim, da more po petnajstih letih samo tak

plemenit katoliški duhovnik, kakor je gosp. Smodej, iznesti te stvari pred Narodno skupščino. Vsako besedo, ki sem jo izrekel, sem pripravljen dokazati pred sodiščem ali pred kakim drugim forumom. Ako hočete bom odložil poslansko imuniteto ter bom tudi izven Narodne skupščine dokazal, da so vse vaše obtožbe navadne klevete in laži. Ako pa hočete vse to, kar ste povedali v Narodni skupščini, ponoviti v listih, boste videli, kaj bo.

Na mi Narodna skupščina oprostí, če sem se dalje časa bavil s svojo osebo.

V naših zastrupljenih razmerah pa je potrebno medsebojno razčiščenje. Iskreno vam povem, da ne bi mogel (Dalje na 2. strani.)

Klerikalci najbolj zaničevana skupina v parlamentu

Pokazali so se v pravi luči in tudi opozicija se drži daleč od njih

Beograd, 24. marca. p. Današnja seja Narodne skupščine je bila zelo nesrečen dan za SLS. Po včerajšnjem strašnem porazu, ki ga jim je povzročila lekcija ministra Pribičevića, so se pripravljali na nov klevetniški napad. Ko je na današnji seji začel govoriti minister za šume in rudnike dr. Žerjav, so začeli divje kričati, da bi ga tak ovrnali pri govoru. Predsednik dr. Subotić jih je opetovano odločno pozval k redu, zaradi njihovega prostakega obnašanja in jim je med burnim odobravanjem dal lekcijo, kakršne se ni dobila nobena stranka s strani predsedstva. Vsa zbornica se zgražala nad postopanjem klerikalcev. Dočim so radžali in samostojni demokratje z velikim užitek zasledovali razvoj stvari, so klerikalci rjevali, kakor tigri v kletki. Klerikalce je pustila na cedilu vsa ostala opozicija. Davidovičevci so z zaničevanjem zrlí na poslanca Zebota in na njegove divje tovariše. Zanimivo je bilo gledati radičevce, ki so z nasmehom motrili svoje zaveznike. Iz vsega srca jim privoščijo pošteno lekcijo, ki so jo dobili. Poslanci Slovenske Ljudske Stranke

so tako poraženi, da se more reči, da je njihova stranka sedaj najbolj zaničevana. V vidni zadregi je bil dr. Korošec, ko je moral gledati, kako so samostojni demokratje potisnili klerikalce z vseh strani ob zid. Govor poslanca Smodeja, ki ga smatrajo kot žalosten umik, je izzval le pomilovalen smeh in obžalovanje nad moralčno pso padlostjo klerikalizma.

V zbornici prevladuje vtis, da se je pojavila za klerikalce v Beogradu nova obrt, ki pa zanje nikakor ni srečna. Doslej niso bili tako znani, sedaj pa sta jih dr. Žerjav in dr. Pivko razkrinkala. Klerikalci so bili zelo razvejeni, ker jih ni nihče poznal, kakšni so v resnici. Sedaj so se pokazali v pravi luči. Najbolj jih boli, da so tako energično nastopili proti njim radikali. Ni samo vladna večina, ki je proti njim, ampak proti njim je tudi večina Davidovičevih demokratov posebno pa dr. Marinković in Voja Veljković, ki sta framazona. Značilno je, da igra g. Pucelj v tem sporu med klerikalci in Narodnim blokom zelo žalostno vlogo

Važna avdijenca min. predsednika Pašića

Posvetovanja o nadaljnjih ukrepih vlade. — Radičevci imajo do petka čas. — Napovedane svečane izjave.

Beograd, 24. marca. p. Opoldne je bil na dvoru ministrski predsednik Pašić, ki je poročal kralju o stališču vlade v razpravi o mandatih HRSS v Narodni skupščini, kakor tudi, kaj namerava vlada ukreniti glede njihovih poslancev. G. Pašić je bil po svoji avdijenci izredno zadovoljen. Opoldne je del časa konferiral minister dr. Žerjav s prosvetnim ministrom Pribičevićem, potem pa z g. Pašićem. Razpravljala sta o političnem položaju, ki je nastal povodom debate o overovljenju mandatov v Narodni skupščini, nadalje o sistematičnem izvajanju ustave ter o ukrepih ki se nanašajo na popolno preobliko narodnega in državnega edinstva. Govorila sta tudi o sestavi predsedništva zbornice. Potem se je posvetoval g. Pašić z ministrom dvora Jankovićem.

Kakor se doznava, obdrži g. Pašić svoj sremski mandat in se bo odrekel beograjskemu na korist radikalov Ljubi Živkoviču in banjaltskemu na korist samostojnemu demokratu proti Keomanoviču. Finančni minister dr. Stojadinović obdrži svoj mandat v Črni gori in odstopi mandat, ki ga je dobil v okrožju Pančevo-Bela Crkva.

Nocoj ni bilo nobenih sej. Formalna odločitev o razveljavljenju radičevskih mandatov stoji. Vlada želi le, da bi radičevci podali v izgovorenem roku do petka zvečer izjavo, da obsojajo postopanje svojih voditeljev, posebno pa njihovo zveze z inozemstvom. Ako podajo te izjave, zlasti pa jamstva, da se bodo tudi praktično po njih ravnali, bo kabinet o tem naknadno razpravjal.

Opozicija je v razvojem dogodkov v parlamentu jako nezadovoljna. Zlasti davidovičevci očitajo klerikalcem, da so s svojim divjaškim nastopom mnogo pokvarili in osobito upropastili ves vtis „sporazuma“, za katerega sedaj ni nobenega interesa.

Nocoj so imeli radičevci sejo, na kateri so sklenili prijaviti 20 govornikov za debato o verifikaciji mandatov. Jutri bosta govorila dr. Polić in Kovačević, za petek pa sta pripravljena Pavle Radić in dr. Trumbić. Radičevci napovedujejo, da bodo njihovi govori izzvali v parlamentu velikansko senzacijo. Davidovičevci pripovedujejo da nameravajo radičevci pri tej priliki podati „svečane izjave“.

Poljska odklanja vsako revizijo sedanjih mej

Sklicanje konference antantnih državnikov radi garancijske pogodbe.

Varšava, 24. marca. K. Na današnji seji zunanega odbora parlamenta je izjavil zunanji minister Skrzynski o zavrnjenem nemškem predlogu glede garancijskega pakta, da Poljska ne bo nikoli pristala na diskusijo o reviziji njenih mej ter ne bo dopustila, da bi se pod pretvezami zavajalo javno mnenje ali slabila pozicija Poljske. Poljska popolnoma zavrača v francosko vlado. Minister se je pri zadnjem razgovoru s Herriotom prepričal o tem, in zna ceniti skupnost interesov obeh držav. Vez, ki veže Poljsko in Francijo, je ob priliki svojega bivanja v Parizu se ojačal, tako da more Francija smatrati Poljsko za svojega najboljšega zaveznika. Tudi v razgovoru s Chamberlainom se je Skrzynski prepričal, da angleška vlada ni naklonjena reviziji mej, pač pa je za notranjo konsolidacijo ter finančno obnovo Poljske. Varnost Poljske je zagotovljena z armado in zavezništvom. Poljska bo objektivno proučila vse predloge, ki bi jih mogla staviti Anglija in ki bi se gibali v okviru versajske pogodbe in pakta Zveze narodov.

Pariz, 24. marca. s. Zunanji urad je izdal danes zastopnikom inozemskega tiska obvestilo, da se razvijajo pogajanja med francosko in angleško vlado radi nemške garancijske ponudbe ugodno in da je v kratkem pričakovati sporazuma. Maja meseca se bo vršila v Londonu konferenca antante, ki bo obravnavala garancijsko vprašanje ter vprašanje nemške ponudbe. Razgovor med Herriotom in angleškim poslanikom so razjasnili položaj. Vršil se je tudi direktni razgovor med nemško in francosko vlado, na katerem so bila razčiščena gotova mesta nemške note. Dalje je prišlo med Londonom in Parizom do načelnega sporazuma, da naj se prično pogajanja z Nemčijo, čim se zavezniki zedinijo med seboj ne da bi se pri tem oziralo na to, ali je Nemčija že vstopila v Zvezo narodov. Tudi če bi vzhodnoevropski problem ostal začasno nerešen, meni Francija, da bi lahko sprejela na Nemčijo in zapadne sile omejeno garancijsko pogodbo, ne da bi se pri tem izneverila zvezi z vzhodnoevropskimi državami in z nje združenimi obveznostmi.

Razkritja o komunistični propagandi

Zagreb, 24. marca. r. Danes zvečer je vodja zagrebske policije dr. Bedeković odpotoval v Beograd. Njegovo potovanje se spravlja v zvezo z odkritjem propagande komunistične literature iz inozemstva. Kakor znano, je policija aretirala v tej zadevi več oseb ter je izsledila v stanovanju nekega dijaka tudi pisalni stroj, s katerim je organizacija zagrebskih komunistov dopisovala z inozemstvom.

Intervencija industrijskih zvez pri vladi

Beograd, 24. marca. p. Danes je dospela semkaj večja deputacija industrijskih zvez iz vse države. Deputacijo vodi predsednik Bažonli. Iz Slovenije so prišli tamiki Trgovske zbornice v Ljubljani dr. Windischer nadalje tamiki Zveze industrijcev dr. Gollia in veleindustrijec Jakli. Deputacija je šla najprej k finančnemu ministru dr. Stojadinoviću in ga naprosila, naj se zavzame za zaščito domače industrije, ki se nahaja v silno kočljivem položaju. Interventirali so tudi, da naj se omogoči naši industriji konkurenca z inozemstvom, posebno pa, da se poljačajo zaščitne carine. Vlada naj vstavi v finančni zakon pooblastilo, da sme zakoniti novo carinsko tarifo in druge za našo

industrijo važne določbe. Deputacija je šla potem k ministru za šume in rude dr. Žerjavu, k ministrskemu predsedniku Pašiću in k trgovskemu ministru dr. Šurminu, kjer je intervntirala v isti stvari. Zvečer so izjavili industrijski novinarjem, da so zelo zadovoljni s sprejemom pri ministrih.

Senzacionalna odkritja v Postojni

Postojna, 24. marca. a. Pri gradbi jamske železnice so odkrili ležišče kosti predpotopnih živali. Našli so zlasti veliki slonovih zob, dalje kosti jamskih hijen, leopardov in vranov ter lobanjo ogromnega jamskega medveda.

Težka nesreča posl. Markovića

Beograd, 24. marca. n. Danes se je pri petila poslancu Davidovičeve stranke in ministru v njegovem kabinetu, Peri Markoviću, nesreča. Stanuje v hotelu Petrograd v drugem nadstropju. G. Marković je že delj čas bolhen. Ker se mu je danes obrnilo nekoliko na bolje, je odprl okno, da bi se navžl svežega zraka. Pri tem pa se je proveč nagnil skozi okno in izgubil ravnotežje. Padel je na pločnik, kjer je obelež z zlomljeno roko in s težkimi poškodbami. Pritekli so ljudje, ki so prenesli hudo ranjenega poslanca v bolnišnico. G. Marković je težko poškodovan.

tukaj sodelovati, ako ne bi imel osebnega zaupanja in spoštovanja večine Narodne skupščine. (Živo ploskanje pri večini.) Gospodje, jaz ne pravim, da v tej državi ni korupcije, na drugi strani pa obstoji dejstvo, da se danes o tej korupciji toliko govori, da tudi najvišji državni funkcionarji nimajo poguma rešiti tudi pametnih stvari samo radi tega, ker se boje klevete, da so zagrešili korupcijo. Toda gospodje, nobena stranka nima interesa za poštenost, kakor ga sebi vidičira SLS. Vi, klerikalci, imate pač samo na osebno in plemensko mržnjo. (Klerikalci protestirajo.) Ti gospodje ne poznajo našega narodnega idealizma. Oni nimajo čustva za to, da so ljudje, katerim je edino zadoščenje delati za narodne ideje. (Burno ploskanje pri večini, živahni klici: Živio dr. Žerjav! Mnogi poslanci in ministri čestitajo ministru Žerjavu.)

»Obrekovalec, lump in nesramen lopov«

Kakor udarci s kladivom so padale besede ministra Žerjave na klerikalce, katerih edini protargument je bilo stalno divje kričanje in histerično vriščanje. Zbornica je s čudom gledala obnašanje »zapadnih demokratov«, med katerimi so se zlasti duhovniki odlikovali z naravnost nezadušno odurnostjo in nedostojnostjo. Medtem, ko je zbornica prirejala ministru Žerjavu burne ovacije so klerikalci nekoliko prišli k sapi in uvideli, da je treba takoj nekaj storiti. Posl. Smodej se je plaho javil za besedo. Predsednik je to prejel in dal besedo posl. Šumenkoviču. To je dalo klerikalcem nove korake, razgrajati so pričeli znova, seveda v tistem upanju, da bo predsednik vztrajal pri svoji odločitvi. To pa se ni zgodilo. Predsednik je dal besedo posl. Smodeju za osebno izjavo. Ves blede je

posl. Smodej

najprej izjavil, da dr. Korošec ni zaničal nasilja v Sloveniji, ampak da je le rekel, da je bil teror le relativen. (Velik smeh v zbornici, katerega se krepko udeležuje tudi opozicija.) Versko nasilje, da so izvajali le samostojni demokrati. (Zopet burni smeh.) Posl. Smodej je nadaljeval: Kar je v notranjem ministru dokumentov o naši agitaciji, so same potvorbe, falsifikati tajništva samostojne demokratske stranke. Slovenci so visoko kulturni, ki nima nianje verski pritisk nobenega vpliva. (Velik splošen smeh v zbornici.) Velika žalitev je, ako pravi minister, da je katoličanstvo za našo državo problem. (Dr. Žerjav zakliče: »Zopet laže! Lažnivec iz navade!«) Ako želi škof Jerlič kaj napisati za »Slovenca«, mora pod-

pisati članek. Presiti bi moral za objavo, kakor vsak drug navaden človek. (Splošen smeh in klici: Tega sami ne verujete! Tudi klerikalci se nekaj časa smejejo, potem pa protestirajo!)

V svojih nadaljnjih izjavah je poskušal posl. Smodej zopet obrekovati in osebno žaliti dr. Žerjavo, radikali in samostojni demokrati pa so za začeli zafrkavati in so mu neprestano upadali z medklji, tako da ga skoraj ni bilo mogoče slišati. Končno se je začel gospod Smodej umikati. Ko je pa prišel znova razpravljati o pomilostitvi Ivana Kneza in je dejal, da dr. Žerjav nima poguma izjaviti, da je sprejel za pomilostitev denar za strankarsko blagajno, se je naglo dvignil dr. Žerjav in Smodeju ogorčeno zabrusil v obraz: »Zopet lažeš. Obrekovalec, lump, nesramen lopov!« Minister Pribežević: »Lažnivec, huja!« Burni klici: »Tako je!« so pokazali, kako globoko je razumela zbornica ogorčenje obrekovnega ministra Žerjave. Posl. Smodej je ves prepaden poskušal z jokavim glasom še nekaj govoriti, a njegove besede so vtonile v splošnem nemiru. Tiho se je odplazil v klop.

Ostala debata.

Nato je dobil besedo posl. dr. Ilija Šumenkovič (david.). ki je pobijal obtožbe, da bi bili davidovičevci v bregalniskem okrožju uživali podporo in naklonjenost bolgarskih komitajev, pač pa da je bivši radikalski poslanec Mita Dimitrijevič imel zveze z Bolgari. Doktor Šumenkovič je odgovarjal radikalcem Vasiliju Trbiču in zahteval, da se volitve v bregalniskem okrožju razveljavijo, ker je dovoljno dokazano, da so tam davidovičevci imeli kontakt z bolgarskimi komitaji. Za njim je Radoslav Agatonovič (david.) govoril o volilnem terorju in izrazil velik prepričanje, da je predsedniku komaj uspelo doseči pomirjenje. Agatonovič je pobijal radikala Dragiša Leovca, ki je dokazoval neistinitost predgovornikovih navedb. Prišlo je do ponovnih prepričev. Leovca je nadalje ostro napadal Radica radi njegovega potovanja v Rusijo ter Davidoviča in dr. Trumbiča radi nemoralnosti v besedi, svoj govor pa je zaključil z besedami, da odreka respekt zagrebškemu sodnemu stolu, ker v svojem odločevanju ni bil objektivni.

Predsednik je nato ob 1.30 zaključil sejo in povedal prihodnjo za jutri ob 9. dopoldne. Pričakuje se, da jutri nastopijo radičevci Pavle Radič, dr. Nikola Nikić in Nikola Preka, ki naj bi se s svojimi govori izjasnili brezpozorno za monarhijo ter s tem popravili položaj svoje stranke.

Interveniral, da se vzame Žerjavova pomilostitev v pretes ter je — politične prilike so bile takrat za tako intervencije ugodne — tudi dosegel, da je prošnja stare gospe Žerjavove dobila značko »a. l.« (»ab imperatore«), kar je takrat pomenilo, da se na Najvišjem mestu želi pospešena rešitev milostne prošnje.

A dr. Korošec ni ostal pri tem. Ker so avstrijske sodne priče Žerjavov akt sabotirati ter so zbirale gradivo, da dokažejo Žerjavovo nevrednost s političnimi motivi in je vsled tega pomilostitev se zavlačevala, je dr. Korošec ponovno osebno interveniral pri justičnem ministru (kar mi je osebno natančno znano) in je končno pisal justičnemu ministru dne 29. julija 1918. pismo, v katerem opozarja na politične mahinacije sodnih oblasti, ponovno opozarja, da je dr. Žerjav v zadevi Agro-Merkurja ravnal zgolj iz social-pol. nagibov ter ni za sebe iskal in ne prejel nobenega zasluga in končno pretil, da bo storil »nadledniške korake«, ako se stvar ne pospeši.

To je nekoliko pomazalo. Justično ministristvo je stvar požurilo in akt je prišel na Dunaj.

Medtem so sodišča se posvetovala in med seboj razpravljala, da se pri citiranih dotičnih aktov takoj zavežajo: ako bi bil dr. Žerjav navaden človek, njegova pomilostitev bi bila že davno izvršena. Ker pa je bil nacionalist in kar so tudi topozvali avstrijski birokrati štrli, da je ta mož eden »najponasnejših« so storili vse, da onemogočijo njegovo rehabilitacijo.

Že 21. decembra 1917. je ljubljansko dež. sodišče (Vr. VII 704-11—362) sklenilo, da priporoča pomilostitev dr. Žerjave na 1000 K denarne kazni, z uveljavitvijo, da ga pri vodstvu Agro-Merkurja niso vodili nikoli sebični motivi in da je vse poskušal, da reši podjetje iz težavne situacije. Enako se je izreklo graško višje dež. sodišče s sklepom od 9. januarja 1918. Toda nemški nacionalci v justičnem ministristvu so stvar obrnili. Sekcijski šef Paltauf je vrnil akte s pripombo, da je dr. Žerjav velepolitična oseba, da je za časa vojne bil v vojaško kazenski preiskavi in tudi zaprt, pozneje pa interniran in konfiniran. Naj se pribavijo informacije ljubljanske in dunajske policijske direkcije ter mišljenje c. kr. deželne vlade v Ljubljani.

S tem je prišla politična faza pomilostitvene zadeve. Ljubljansko policijsko ravateljstvo v Ljubljani poroča, da je dr. Žerjav kot tajnik Jugosl. kluba glavni krivec »antantofilske politike« jugoslovenske parlamentarne delegacije. opozarja, da je bil »ob Verdachts staatsfeindlicher Gesinnung« od 3. avgusta do 4. novembra 1914. pa zopet od 23. maja 1915. do 1. januarja 1916. zaprt in nato do julija 1917. konfiniran ter izraža sumnjo, da vzdržuje tudi zveze s člani Jugosl. odbora, odnosno dr. Trumbičem v Švici, kar se mu sicer navzlic preiskavi ni moglo dokazati. Vsekakor je dr. Žerjav »politišch unverlässlich und wurde dessen Internierung in die Wege geleitet«. Ljubljansko deželno sodišče je ipak ostalo pri svojem prvotnem mišljenju, češ doktor Žerjavova pomilostitvena zadeva nima ničesar opraviti z njegovim političnim delovanjem. (Sklep od 2. avgusta 1918.) Mišljenje ljubljanskega sodišča je prodrlo tudi pri višjem sodišču v Gradcu. Najvišje in kasalsko sodišče je sicer priznalo čestitost Žerjavovega ravnanja, toda je z ozirom na politično delovanje dr. Žerjave pristalo na znižanje kazni od 4 na 2 meseca. Referent dvorni svetnik Wagner je celo predlagal, da se pomilostitev odkloni, češ da je dr. Žerjav, kakor izhaja iz informacij političnih oblasti, ni vreden. Tudi njegova bolezen da je le izgovor, saj stanuje na Dunaju v neki mali sobici ter se ves dan drži v prostorih Jugoslovenskega kluba. Če se ga zapre v kakem južnem kraju bo to za njegova pljuča boljše, nego to, kar dela sedaj na Dunaju.

Ta cinični predlog ipak ni mogel zatemniti stvarnih argumentov in justično ministristvo je začetkom oktobra 1918. izročilo kabinetni pisarni predlog, da se dr. Žerjav pomilosti, zaporna kazen naj se spremeni v denarno globo, odpustilo pa se naj vse druge kvarne posledice obsojbe.

Avstrijski cesar tega akta ni nikdar podpisal.

Medtem je dr. Žerjav odšel z dr. Korošcem in dr. Cingrijo v Švico, da vodi zadnje priprave za dovršitev osvobodilnega dela. Ni moji nameni pisati o političnem delu dr. Žerjave, zato prehajam preko vseh teh dogodkov.

Začetkom januarja 1919. je zastopnik dr. Žerjave, odnosno njegove matere izročil tedanjemu poverjenstvu za pravosodje v Narodni vladi predlog, da se vsled državnega prevrata prekinjeno postopanje v zadevi dr. Žerjavove pomilostitve nadaljuje, povdarjajoč, da je instanca pot izčrpana. Spisi so bili medtem došli z Dunaja v Ljubljano in dne 6. januarja 1919. je tedanji poverjenik za pravosodje dr. Vladimir Ravnihar poslal ministru pravde akte na našojoče se na Žerjavovo pomilostitev s svojim posebnim mišljenjem, v katerem pravi:

»Jaz se popolnoma strinjam z razlogi, ki jih je navedlo deželno sodišče v Ljubljani: dr. Žerjav pri svojem delu za Agro-Merkurja ni zasledoval pravnih ali sebičnih ali celo umazanih ciljev, zastavljal je z mladostnim navdušenjem vse svoje sile, da pospeši razvoj domače trgovine v Sloveniji in tvegal pri tem celo svoje zdravje in življenje. Da se mu ta namen ni posrečil, je vzrok poleg tedanje neložne ne-

izkušenosti tudi okolnost, da se starejši člani načelstva za zadruge niso brigali, kakor je bilo treba, dalje nesreče pri večjih kupčijah, ki ni bilo lahko naprej računati z njimi, slednjič ravno bolezen, ki je dr. Žerjavo napadla v najkritičnejšem času, bolezen, ki je še do danes ni prebolel in bi ga gotovo spravila na kraj groba, ako bi moral preostati prisojeno mu kazen.

S svojim predlogom pa grem zlasti z ozirom na včasuspešno politično delo dr. Žerjave tekom vojske in po vojski dalje nego sodišča ter prošim, da doktorja Žerjavo Nj. Veličanstvu kralju posebno priporočite ter mu izposlujete popolno oprostitev kazni in vseh pravnih posledic obsojbe.

Poverjenik za pravosodje dr. Vladimir Ravnihar.

G. dr. Korošec je bil takrat podpredsednik vlade, jaz sem bil minister za konstitucijo. Ponovno sva oba govorila z ministrom pravde G. Trifkovičem ter mu priporočala skorajšnjo predložitve pomilostitvenega akta. Kot osebni prijatelj in tovariš dr. Žerjave sem bil jaz morda celo nekoliko bolj zmeren, nego G. Korošec. Navzlic temu se je pomilostitev zavlekla. V mesecu maju 1919. sem dal časa nadomestoval G. Trifkoviča v ministristvu pravde. Na mizi sem našel celo vrsto »slovenskih« predmetov in m. dr. tudi akt Žerjav. V polnem sporazumu s podpredsednikom vlade G. Korošcem sem se odločil, da končno izvedem od kraja, kar je bilo pričeto že leta 1917. Preštudiral sem akt, poročal o zadevi v ministrskem svetu ter izdal ukaz o pomilostitvi v smislu predloga poverjenika dr. Ravniharja.

Ko sem predložil ukaz Nj. V. tedanjemu prestolonasledniku regentu, sem

po svoji vesti na podlagi aktov podrobno referiral o celi zadevi ter z iskrenim zadoščenjem videl, da Nj. V. v polnem obsegu usvaja moje razloge. In tako je bil ukaz o pomilostitvi dr. Žerjave dne 28. maja 1919. podpisan.

Klerikalna kleveta, da je dr. Žerjav vsled afere Agro-Merkur dihamiran in da si je potem mene nekako iztihnotal pomilostitev, je bila že opetovano razkrinkana in zavrnjena. Zaman. Ponavljajo se vedno znova. Sedaj se je to zgodilo od strani gospoda, ki je istotako kakor jaz v dno svoje duše prepričan o absolutni moralni integriteti ministra Žerjave in v prisotnosti dr. Korošca, katerega jugoslovenska karijera (ona prava v l. 1917. in 1918.) je nerazdružljivo zvezana z imenom in delom Gregorja Žerjave, v prisotnosti in torej odobravanjem onega istega G. Korošca, ki je leta 1917. 1918. in 1919. vse storil, da izdejstuje formalnost pomilostitve, kateremu je naša narodna zgodovina že davno zapisala tudi nezkušnost njegovega mladeniškega prezaupljivega idealizma v zaslugo. Če ta dva moža, ki sta voditelja tako znanje katoliške stranke in predstavitelja slovenske duhovščine tako ravnila, kaj naj pričakujemo potem od morale in poštenosti cele SLS? Kako naj sodimo o ostalih njihovih argumentih in obtožbah, ki se ne dajo tako dobro kontrolirati na podlagi aktov, kakor pa zadeva Agro-Merkur?

Res je: ne preostaja ničesar, nego se priključiti ostrim in pravičnim besedam Svetozarja Pribeževića, ki jih je spregovoril v pondeljki seji Narodne skupščine.

Ljubljana, 24. marca 1925.

Dr. Albert Kramer,
bivši minister, direktor »Jutra«.

Politične beležke

+ Zajet. Uprav poslovilna je že strahopetnost naših klerikalnih tigrov, ki so sicer drzni v rjuvanju, a plahi, kadar jim preti le mokra čunja. Za pravcato zajeto namre ne so izkazali tudi pri konfliktu v Narodni skupščini. Ne predhacivamo jim, da se niso upali vmešati v atako, ker vobče ne odevavamo pretepanje; tudi ne homo podčrtavali, kako sta jo osebno glavna kričala Zebot in Smodej popihala na varno. Ugovajljamo pa, da »Slovenec« sam dokazuje tigrovsko strahopetnost s sledečim poročilom: »Vlada je s Pasičem bežala iz dvorane, bežal je sam predsednik dr. Subotić, izginil je tudi dr. Žerjav.« — Dr. Žerjav? Ga ni bilo na seji. Pač pa je minister Pribežević branil izjava Bazalo in ga tudi ubranil pred razumljivo razsajenostjo počinčev. Tako namreč citamo v opozicijskih novinah ki o klerikalnih tigrih tega ne vedo povedati.

+ Komunisti za radičevce. Beograjska »Politika« objavlja pismo, ki ga je znal komunistični tribun Triša Kacelovski poslat bosanski komunistom pred volitvami. Pismo, ki ga je te dni izsledila sarajevska policija, se glasi: »Ker v Bosni in Hercegovini ni naših list, morajo vsi naši sodrugi glasovati za HRSS. V slučaju, da bodo liste HRSS bojkotirane, morajo tudi naši sodrugi bojkotirati volitve.« Izven dvoma je, da so tudi marsikdo drugod dobili komunisti navodila, naj volijo Radičeve kandidate, ker je radičevsko-komunistična solidarnost do celja razumljiva. Posebna izjema je bila v Ljubljani, kjer so komunisti smatrali dr. Korošca za najprimernejšo osebnost, vredno komunističnih simpatij.

+ Nemorala. Citamo v zagrebškem listu našega »Slovenca«, v »Jutarnjem listu«: »Hrvat je v politiki prav čisto sentimental in elegičen. In zato ga je globoko ganilo izsiljevanje SDS, da se razveljavijo mandati SLS v mariborsko-čeljskem okrožju. Ta zahteva je i po formi i po vsebini bolj nemoralna kakor zahteva, da se razveljavijo mandati hrvatskega naroda.« Za repliko je moglo le ugotoviti, da je »Jutarnji list« s svojo limonadno sentimentalnostjo in elegičnostjo bolj nemoralen kakor »Slovenec«, ker se peča s stvarmi, ki jih ne pozna in se ga očitno tijeje le toliko, v kolikor so v zvezi s kupčijo.

+ Ljuba Jovanović odgovarja Watsonu. Obelodani smo nedavno sramotno kampanjo izozemskega, osebno nemškega in angleškega novinstva proti Srbiji, opto zgolj na nekatere reminiscence Ljube Jovanovića v knjigi »Krv Slavenstva«. Poleg znane angleške srbofobije in Radičeve zavezništva Miss Durhamove je v kampanjo posegel tudi Seton Watson in s posebnim člankom v »Timesu« pozval Ljuba Jovanovića k izjasnitvi. Ljuba Jovanović priložuje zdaj svoj odgovor v beograjskem časopisu »Novi Život«. Obširno in stvarno dokazuje, da je Miss Durham, ki je knjigo jedva dočakala, njegove navedbe falsificirala, jim z napadnim prevodom potvorila smisel in poleg tega z lastnim historičnim komentarjem storila to potvorbo za bazo cele kampanje, ki je inficirala tudi Setona Watsona. Odgovor Ljube Jovanovića, ki se bo v »Novem Životu« še nadaljeval, bo po obširnih in preciznih izjavahji vrlo vreden prilog k historičtu dogodkov v letu 1914, dočim je njegov slorabljen članek v »Krv Slavenstva« bil le niz drobnih odlomkov iz Jovanovičeve beležnice.

+ Greh proti Svetemu Duhu. Škofov list je poslal svojega posebnega poročevalca na ljubljanski grad ozledovat majko Ljubljano in slovensko domovino. Vreme je poročevalcu naklonilo srečen solnčen dan, dočim mu je Stvarnica že z rojstvom podarila tako srečne oči, da je z ljubljanskega gradu ozledel in premeril vslo slovensko domovino ter po svojih božanstvenih impresijah v nedeljskem feljtonu rlinjiv hvalospjev slovenski avtonomiji, slavospev, ki se zaključuje takole: »Pa se z Gradu še enkrat ozrem na vse štiri strani objemajoč v duhu tudi vse brate onstran meja pa Štajerce in Prekmurce, ki smo

svi eno, in si pravim: Greh je proti sv. Duhu, ubijati zemlji njeno prirojeno dušo in ji hoteti vsiliti drugo, tujo; greh, ki ne bo odpuščen ne na tem ne na onem svetu. Tudi bratu ne! ... Tako zaključuje »Slovenec« razgledničar, ko je že prej nedvoumno razložil, da je slovenska duša katoliška, da je katolištvo oblikovalo našega duha, da je škofija in semenišče dalo slovenskemu ljudstvu narodno prosveto in da naj Srbohrvati ne žele svojega bližnjega zemlje in še manj duše njegove ... Lepi dnevi prihajajo, zato »Slovenec« ravna pravilno, da slovenskim avtonomistom priporoča ogledovanje avtonomije z ljubljanskega Gradu. Čim česteje bodo hodili tja gori, tem hitreje jih bo minevala grešitev proti sv. Duhu, ki se jim je čudno odvil in v politiki i drugod. Po slovenski duši pa, kolikor je nam znano, v naši Jugoslaviji ni poželjenja, ker ima vsak svoje dovolj.

+ Razveljavljanje mandatov HRSS. »Samouprava« piše, da ni nobene zakonske podlage za razveljavljanje samo nekaterih mandatov Radičeve stranke ker predpisuje čl. 18. zakona o zaščiti države, da ne more biti noben pripadnik komunistične stranke poslanec in bi se morali radi tega razveljaviti vsi mandati HRSS. Ako bi Narodna skupščina delala kakke razlike, bi stopila s sigurne zakonite podlage na nesigurno stališče samovoljnih odredb. S pravnega stališča se ne bi moglo negotovarjati razveljavljanje samo mandatov vodstva stranke, četudi je le vodstvo obtoženo veleizdaje. Tudi s političnega vidika se ne bi ničesar doseglo z razlikovanjem med vodstvom stranke in njenih članov, ki vztrajajo na strani vodstva in nadaljuje svojo politiko sporazumno z njim. Za razlikovanje med vodstvom stranke in njegovimi člani bi bila potrebna dejstva, ki bi mogla s svojo tehtnostjo izključiti uporabo zakona o zaščiti države. Ako bi se čl. 18. zakona o zaščiti države ne uporabljal proti gotovim poslancem, bi se to ne zgodilo zato, ker bi tega ne hotela izvršiti večina, ampak zato, ker se je izvršilo stvarno in vidno diferenciranje v Radičevi stranki, ki zahteva dvojno presojanje. Če se hoče izvesti kakko razlikovanje med mandati vodstva HRSS in njenimi poslanci, se mora to razlikovanje prej izvesti in javno manifestirati v stranki sami.

+ Sami mu ne zaupajo. Sobotna davidovičevska »Pravda« je doznala iz Zagreba, naravno iz povsem zanesljivega vira, da je Stipa Radič kot voditelj HRSS očiščeno podpisal »sporazum« opozicijskih šefov, ki mu ga je predložil dr. Trumbič. »Pravda« je k tej vesti dodala nastopni komentar: »V Zagrebu se Radičev podpis smatra kot končna čestitost opozicijskega bloka, ker so s tem uklonjene vse sumnje. Da Uadić uganja samo taktiko in da pušča druge delati v svojem imenu, dočim se sam zadržuje v rezervi, da bi se kasneje mogel odreči početni svojih ljudi. V Beogradu nismo mogli dobiti potrdila te vesti. Vse se samo toliko, da bo Ljuba Davidović v plenumu prečital tekst sporazuma in pri tem se bo tudi čelo, kdo ga je podpisal. — Ljuba Davidović je v nedeljo zares prečital »sporazum« s podpisni vred, toda Stjepana Radiča ni med podpisniki. Javno je torej po izjavahji »Pravde«, da Radič vrši samo taktiko in da pušča svojega neobčujenega nečaka Pavla uganjati vsakojako blokaško politiko, sam pa s starim prekučnim tendencami ostaja v rezervi in v — zapora. Nadalnje dokazovanje, da opozicijski šefi, polni nezaupanja v prevaranta Stipo, vsvojo stavbo gradijo na pesek, je menda nepotrebno.

Iz demokratske stranke

RAKEK: V nedeljo, dne 29. t. m. se vrši v gostini župana G. Steržaja okrožni sešev nek JDS za Notranjako. Okrožno tajništvo naproša vse krajevne organizacije in poverjenjstva, da opošljejo na sestanek po dva delegata. Dnevni red je razviden iz poslaste okrožnice.

Resnica o Agro-Merkurju

Avtentična zavrnitev brezvestnih klevet klerikalnega poslanca Smodeja proti ministru Žerjavu.

V včerajšnji seji Narodne skupščine je poslanec Franjo Smodej napadel ministra dr. Žerjavo tudi radi afere Agro-Merkur. Ta napad je politično lopovstvo, ki mu je težko najti primere. Poslanec Smodej je dejal, da je minister Žerjav dihamiran, ker je bil obsojen radi konkursa zadruge Agro-Merkur ter je očital, da si je dr. Žerjav na nepravilen način izposloval pomilostjenje.

G. Smodej je ponovil staro klerikalno kleveto. Ne dvomimo, da je sam prepričan, da je govoril laž. Neštetokrat je bila ta laž že iznešena, neštetokrat zavrnjena. Morda ne dovolj temeljito, da bi se jo bilo za vselaj ubilo. Zato mi daj Smodejev napad povod, da to laž še enkrat do golega razkrinkam. Na razpolago mi je avtentičen material, izpiski iz aktov, ki se nanašajo na zadevo Agro-Merkur. Napravil sem si jih, ko sem svojčas študiral zadevo kot zastopnik ministra pravde.

Evo čiste resnice!

Dne 22. oktobra 1910. je zadruza Agro-Merkur zapadla v konkurz. Po dolgi preiskavi, ki so bile zlasti ostro vedene proti članu načelstva tedanjemu odv. koncipijentu dr. Gregorju Žerjavu, so bili člani načelstva dne 4. aprila 1914. (Vr. VIII. 704-11.) obsojeni, in sicer predsednik Josip Lenarčič, dr. Gregor Žerjav ter Ivan Rožman, vsak na 4 mesece zapora. Oton Bayer na 2 meseca in Gabriel Cohen na 5 mesecev.

Zakaj je bila preiskava proti dr. Žerjavu vodena s tako ostroostjo in brezobzirnostjo, o tem govori poročilo ljubljanskega državnega pravdnika doktora Neubergerja, višjemu drž. pravdniku v Gradcu, odnosno justičnemu ministristvu. Obširno poročilo je spisano 15. marca 1911. preaes. 52 ter slika dr. Žerjave kot voditelja v borbi za osvoboditev slovenskega gospodarstva od nemškega vpliva. Septembski dogodki leta 1908. so — tako zatrjuje državno pravdnistvo — izvor Žerjavovih akcij, njemu se očita, da je pričel voditi radikalno narodno politiko in da je z ustanovitvijo Agro-Merkurja hotel oškodovati »den deutschen Grosshandels«. V spremnem pismu na justično ministristvo je potem višje državno pravdnistvo v Gradcu dne 17. marca 1911., št. 1193-11 še posebej opozarjalo, da je dr. Žerjav opasen slovenski politični agitator, ki je na javnem zboru celo grozil dež. predsedniku (baronu Schwarzu) da bo tepen in je bil radi tega tudi obsojen.

Ze iz teh kratkih pripomb, ki sem si jih zabeležil iz aktov, je razvidno pravo ozadje procesa radi Agro-Merkurja. Dne 4. januarja 1912., št. 73-12. priznava graško višje državno pravdnistvo v svojem poročilu na ministristvo pravde, da se med omili, ki so bili v preiskavi radi konkursa Agro-Merkurja,

dr. Žerjavu ne more očitati ničesar nečastnega. Nasprotno! »Die Absichten des Dr. Žerjav waren rein ideale. Er hat nicht einen Heller für seine eigene Person verwendet und bezog von Agro-Merkur gar keinen Gehalt... Dr. Žerjav hat nur im nationalen Interesse gehandelt.« Višje drž. pravdnistvo se zaveda, da bo jako težko obsojiti dr. Žerjavo ter izrecno pravi, da bi ga porota sigurno popolnoma oprostila.

Ali potrebujejo vse te konstatacije iz aktov avstrijskih državnih pravdnistev, nemški nacionalci (dr. Neuberger in katerih voditelj so bili prononsirani Ljubljani, dr. Amsehl in Gradcu) še posebnih komentarjev?

Se bolj značilno pa je postopanje avstrijskih oblasti po izrečni obsodbi. Vodstvo družbe Agro-Merkur je bilo obsojeno radi pregreška po paragrafu 486. k. z. Dr. Žerjav je bil obsojen na 4 mesece, akoravno je bilo ugotovljeno, da je baš on že od leta 1910. z energijo poskušal sonirati težko razmere, ki so pri Agro-Merkurju nastale predvsem radi prevelikih angažmanov pri moksi s strani voditelja njegove tržarske podružnice Cohena. (Poročilo viš. dež. sod. v Gradcu na just. ministristvo Nr. 13-18 ddo 9. januarja 1918.) Navzlic temu so bili vsi z dr. Žerjavom obsojeni pomilosteni, odnosno jim je bila zaoporna kazen spremenjena v denarno, doktor Žerjav pa je ostal »obsojenec« in zapora ga je rešila le njegova težka bolezen, potem pa svetovna volna, ki mu je pripravila nove preiskave in proganjanja kot veleizdajniku in neprilatelju Avstrije. Vlačili so ga po zaporih in konfinacijah, a imel je srečo. Radi pomanjkanja dokazov za niso mogli obsojiti. Toda čim se je spasil izpod veleizdajniških paragrafov, so ga težko bolnega vtaknili v vojake. Tam ga je narodno-zaveden češki zdravnik rešil sigurne smrti — a komaj je sstelel vojaško suknjo, že so mu zopet odpirali vrata ječe.

Da poskusi zadnje sredstvo za rešitev težko bolnega sina je mati dr. Žerjave v jeseni leta 1917. vložila prošnjo za pomilostjenje.

Dr. Žerjav je bil takrat tajnik Jugoslovenskega kluba, duša in srce vseka našega nacionalnega dela na Dunaju. Obrazložil je svoj slučaj v klubu in predsednik jugoslovenske delegacije dr. Korošec se je z vsvo vno zavzel za njegovo pomilostitev. On isti Korošec, ki dovoljuje sedaj, da v njegovi prisotnosti klerikalni klevetniški psujejo dr. Žerjavo radi Agro-Merkurja, ki mirno posluša, kako njegov intimus gospod Smodej blati pred jugoslovenskim parlamentom dr. Žerjavo kot »robljaša« in nečastnega človeka, ta isti Korošec je kot predsednik Jugoslovenskega kluba na Dunaju ponovno na zalvilih mestih

Naši kraji in ljudje

Prof. bogoslovja dr. Hohnjec zopet pretaško lagal

(Odgovor na njegova izjava v Narodni skupščini.)

Iz včerajšnjega »Slovenca« posnemamo, da je v Narodni skupščini odgovarjal dr. Hohnjec na naš očitke, da je v verifikacijskem odboru lagal. Dejal je: »Izjavljam, da vedoma nikdar nisem govoril neresnice. Ni pa izključeno, da se kdaj zmotim. Neresnice ne govorim. Lažnivci so v tabornu samostojnih demokratov, kjer sta laž in kleveta poglaviti operativni sredstva... Res je, da je bil tiskan v Delniški tiskarni lekt s podpisom kardinala Gasparija, v katerem se prepovedujejo kandidature slovenskim duhovnikom. S temi letaki so samostojni demokrati par dni pred volitvami preplavili Slovenijo.« »Slovenec« dostavlja, da je Hohnjec mirno pokazal letak, ki so ga samostojni demokrati širili pred volitvami po Sloveniji. Letak da so vsi poslanci z velikim zanimanjem pregledovali. Tako »Slovenec«.

Z ozirom na to poročilo »Slovenca«, od katerega pričakujemo, da je avtentično, ker priložuje govor svojega pristaša, izjavljamo ponovno, da je profesor bogoslovja poslanec dr. Hohnjec tudi v plenumu Narodne skupščine nesramno lagal. Gasparjev lekt, o katerem je govoril, se niti v »Delniški« niti v kakih drugih tiskarnah za agitacijo JDS ni tiskal. Tudi niso samostojni demokrati z njim preplavili Slovenije, kakor je lagal dr. Hohnjec, ker takega letaka sploh niso širili. Ali je dr. Hohnjec vedoma govoril neresnico, ali pa se je le »zmotil«, tega mi ne vemo, vemo le, da je na naš oči tek, da je o tej stvari lagal v verifikacijskem odboru, navzlic našemu opozorilu, da ni govoril neresnice, znova nesramno lagal tudi v plenumu Narodne skupščine.

Mi bi tudi Gasparijev pismo ne tajili, ako bi se res kdaj tiskalo in širilo v agitacijske svrhe JDS, ker se pa ni, z vsa odločnostjo odklanjamo laž in kleveto, da se je tiskalo in širilo. Zalogostno je le, da profesor katoliškega bogoslovja tako trdovratno laže in to še v parlamentu. Če je Hohnjec — kakor ve povedati »Slovenec« — lagal v skupščini, kak letak, je to mogoče samo, če so uprizorili klerikalci kako humoro, kar ni čudno, ker so vsega zmogni in vsega sposobni. Ali je tiskala Gasparijev lekt škofova tiskarna?

Če eden glavnih voditeljev SLS tako perfidno laže, kakor je lagal v parlamentu dr. Hohnjec samo o zgoraj opisani zadevi, potem si lahko mislimo koliko verodostojnosti zaslužijo vsa ostala izjava tega profesorja bogoslovja. Stara stvar je, da so laž in klevete glavno operativno sredstvo politiku joče duhovščine.

Občni zbor »Zveze za tujski promet v Sloveniji«

Ljubljana, 24. marca.

Danes dopoldne se je vršil v posvetovalnici na ljubljanskem magistratu občni zbor »Zveze za tujski promet v Sloveniji«, ki je bil prav dobro obiskovan. Zborovanje je otvoril dvorni svetnik dr. Rudolf Maru, ki je pozdravil vse zborovalce, zlasti zastopnika mariborskega velikega župana dr. Žužka, zastopnika mariborske občine, obč. svet. Stabeja, celjske občine mag. svet. Šubica, ravatelja ljubljanskega veleposl. g. Dularja, gerenta mestne občine ljubljanske g. Likozarja, delegate iz Stajerske in številne zastopnike naših gorenjskih letovišč, predvsem blejskega župana g. Ivana Kendo in ravatelja dr. Štera iz Rogaške Slatine.

Poročilo o delovanju »Zveze za tujski promet« je podal ravatelj g. Pintar, ki je izjavil:

V preteklem poslovnem letu je Zveza skrbel predvsem, da so tuji dobivali potrebne informacije o naših letoviščih

in zdraviliščih in je potom lokalnih faktorjev dajala iniciativo tujkoprometnim interesom glede privabljanja dotoka tujcev v naše kraje. V tem stremjenju so jo podpirala številna prometna društva na Stajerskem in na Gorenjskem. Zveza je v preteklem letu temeljito popravila Vintgar, s čemer je imela okoli 30.000 Din izdatkov, ki so bili le deloma kriti po vstopnini. Obračala je pažnjo tudi na izboljšanje gostilničarskih in hotelskih razmer v tujkoprometnih krajih ter potom cirkularjev dajala tujkoprometnim interesom potrebne informacije in pojasnila.

Propagandno delo.

Posebno pažnjo je Zveza posvečala propagandi v inozemstvu. Izdala je na lastne stroške v petih jezikih lične plakate za Bohinj, Kranjsko goro in Bled in jih poslala širom sveta privatnikom, hotelom, našim konzulatom in inozemskim tujkoprometnim organizacijam. Založila je praktičen vodnik za Bled v nemškem, češkem in srbohrvatskem jeziku, za letošnje sezono pa izide poseben vodnik za celo Slovenijo, in sicer v nemškem in češkem jeziku, ki ga je sestavil gosp. Badiura. Obilo propagandnega materiala in veliko slik naših krajev je poslala Zveza inozemskemu časopisju in inozemski tujkoprometni literaturi. Pri propagandnem delu si je pridobil mnogo zaslug zlasti generalni tajnik gosp. Pintar, ki je sestavil serijo članov v nemškem, francoskem in srbskem jeziku ter jih pošiljal inozemskemu časopisju. Zveza je v pripravi tudi štiri tiskovne številnice inozemskim tujkoprometnim organizacijam.

Notranje delo.

V letu 1924, si je Zveza organizirala moderno potovalno pisarno po vzoru onih v večjih evropskih mestih, kjer je bilo osredotočeno vse njeno delo. Pisarna je lani odremila okoli 4000 dopisov ter dala nebroj usilnih in pismenih informacij potujočemu občinstvu. Ker je s 1. marcem lanskega leta prenehala stvarna državna subvencija Zvezi, je morala gledati na to, da čimprej najde ekvivalent za pokrite ogromnih izdatkov. Železniška direkcija je Zvezi prepuščala v eksploatacijo prodajalne časopisov, knjig in razglednic na večjih kolodvorih Slovenije, s čimer je Zveza znatno olajšala svoje finančno stanje. Sicer pa Zveza ni dobila nobene privatne pomoči razen od Trgovske in obrtniške zbornice v znesku 3000 Din. Glavni vir dohodkov je tvorila provizija od prodaje železniških kart in nakazil mest za spalne vozove. Izgleda da je Zveza prebolela natežjo finančno krizo, vendar pa še vedno prav brdiko pokrepa podpora naših denarnih zavodov in pridobitnih podjetij.

Lepo poročilo so zborovalci vzeli z odobravanjem na znanje. Blagajniško poročilo je podal gosp. Štrukelj, navačilo, da je znašala skupna imovina društva koncem leta 1924, 70.710 Din 43 p. z inventarjem vred pa 105.651 Din 75 p.

Na predlog revizorjev je nato dobil odbor absolutorij za preteklo poslovno leto.

Pri slučajnostih je omenil dr. Maru da je Zveza dobila od trgovskega ministrstva naznanilo, da je Hipotekarna banka pripravljena dati v svrhu povzdiškega prometa posojila proti nizkim obrestim. Občni zbor je ta ukrep toplo pozdravil in sklenil, da se v to svrhu obrne do vseh naših občin, ki naj same stavijo Zvezi potrebne nasvete in prošnje. Čim bo Zveza dobila potrebna pojasnila, bo storila potrebne korake, da se realizira ta pameten ukrep trgovskega ministra.

Olajšave za dopotovanje tujcev.

Vladni svetnik dr. Andrejka je nato obvestil občni zbor, da je prejel od ministrstva za notranje zadeve važen odlok, ki se tiče olajšanja dopotovanja tujcev v našo državo. Glavne smernice tega odloka so sledeče: Tujcem, ki žele v svrhu turizma posetiti našo državo, se odslati ni več treba obračati za dovoljenje na ministrstvo za notranje zadeve, ampak samo na naše konzulate, ki jim bodo takoj izdali vizum za potovanje v našo državo. Važna pridobitev za razvoj turizma je nadalje ta, da je pristojbina za vizum znatno znižana in znaša le 10 Din. Končno odpade tudi osebna zglasitev tujcev pri političnih oblastih v naši državi. Te olajšave veljajo za vse inozemce brez izjeme. Občni zbor je ta odlok toplo pozdravil in izrazil željo, da pristojno ministrstvo čim prej obvesti o tem vse naše konzulate v inozemstvu.

Končno je dr. Žužek stavil predlog, da Zveza tudi v Mariboru osnuje svojo biljetarnico. Načrti se že proučavajo in je upati, da se kmalu udeje. Ob sklepu je bilo stavljenih še nekaj predlogov za izboljšanje voznega reda, nakar je predsednik zaključil lepo uspešni občni zbor.

Ivan Rakovec

Že včeraj smo na kratko poročali, da je v ponedeljek ponoči — zadet od kapli nenadoma preminul v Trzinu gosp. Ivan Rakovec, ugleden meščan našega starodavnega Kranja in izrazit Gorenjec.

Ivan Rakovec se je rodil 30. avgusta 1866 iz stare kranjske obrtniške rodbine, nakar je bil zelo ponosen in je večkrat ali resno ali v šali pripovedoval, da je potomec luteranskega pridigarja Rakovca. Absolviral je pet gimnazijskih razredov in potem ga je oče kot edinega sina in naslednika v obrtu poslal na trgovsko akademijo v Gradcu. Še mlaj je potem prevzel od očeta usnjarsko industrijo, jo znatno razširil in ustanovil tudi tovarno čevljev, ki jo je med vojno opustil. V usnjarski stroki je bil večkrat in strokovnjak. Bil je vsesokoli dober gospodar in industrialec in je njegov svet veljal v vseh gospodarskih krogih in korporacijah za tehten in upoštevani vred. Še ne 28 let star je bil že izvoljen v občinski svet mesta Kranja, kjer je uspešno deloval od 1894. do 1911. Nanovo je bil zopet izvoljen l. 1923, in bil obenem tudi v ravnateljstvu Mestne hranilnice. Dolgo vrsto let je bil član cenilne komisije v kranjskem okraju in po preobratu ves čas član prizivne komisije za Slovenijo. Zauznanje gospodarskih krogov ga je poslalo v Trgovsko in obrtno zbornico, kjer je do smrti, nad 24 let, vedno uspešno sodeloval pri gospodarskem razvoju Slovenije. Bil je tudi upravni svetnik Trgovske banke v Ljubljani.

Kot izborni družabnik in vedno navdušen nacionalist je bil med ustanovitelji Sokola v Kranju več let odbornik kranjske Čitalnice, na katere odru je tudi kot izrazek nastopal. Bil je od mladosti do smrti član vseh narodnih in dobrodelnih društev v Kranju in imel l. vedno v roki roke za narodne in dobrodelne namene. Znatne uspehe je dosegel tudi za Sokola l. v Ljubljani in za Trgovsko akademijo.

Odkar se je politično zavedal, je bil eden najodločnejših pristaev narodno-napredne in sedaj demokratske stranke. Kot tak je pri vsakih volitvah neumorno agitiral in imel zlasti med kmetijskimi volilci v kranjskem okraju tudi politično zelo vplivno besedo. Če je v zadnjih dveh letih stonil nekoliko v ozadje, so bili za to meroadni osebni razlogi. V srcu je pa ostal demokratskega mišljenja, kar je v zadnjem času, ko je dobil zadoščenje, da se njegove vrline splošno priznavajo, tudi odkrito izpovedal s tem, da je rekel, da zani ne more biti druge stranke kot demokratska.

Kot človek je bil na zunaj bolj trde skorje in govora, v srcu pa nabažja duša. Bil je največji ljubitelj narave, ki je njeno poročanje od zime na jesen vsako leto kakor zaljubljenec vedno

zasledoval pri vsakomurnih sprehodih na Smarjetno goro in Sv. Jošta, kakor tudi zlasti pri lovih na divje peteline, pri katerih mu je bilo nastajanje dneva in vzhajanje solca največji užitek. Kot najzvořejši soprog in oče je bil tudi najbolj prijatelji onemu, ki se ga je s srcem oklenil. Poln zdravega humora in veselja je v vsako družbo prinesel veselo razpoloženje, zato si je tudi pridobil nešteto prijateljev, ki odkrito žalujejo za njim, za to zlato gorenjsko dušo.

Bodi mu ohranjen najlepši spomin, ki ga je tudi v polni meri zalubil!

Znamenita najdba pri Sinju

Ostanki diluvialnega sesalca.

V selu Karakašice pri Sinju v Dalmaciji so kopači na nekem terenu zadeli na zanimive ostanke kosti raznih diluvialnih živali. Strokovnjaki sodijo, da pripadajo kosti deloma neki vrsti diluvialnega konja (Equus caballus fossilis) in sorodnemu oslu (asinus sp.) ter neki vrsti sesalcev velikih dimenzij, ki spominjajo na slona. Med ostanki kosti slednje omenjene živali se nahaja tudi kost corpus femoris, ki meri v premeru 18 centimetrov. Druga kost (caput femoris) pa ima celo 32 cm v premeru. Obe dimenziji jasno govorita za neko vrsto diluvialnega slona, ki se je bržčas v tedanji dobi nahajal v nekaterih pokrajinah dalmatinske dežele.

Vsi ti ostanki so se našli v takozvani terri rosi, in sicer v globini od 50 cm do 5 metrov. Kopači so zadeli nanje na severu griča, ki leži na jugu naselbine Karakašice. To brdo sestoji v glavnem iz dolomitov trijadiske starosti, poleg teh pa se nahajajo tamkaj plasti apnenca in škriljavca. Ves ta material pokriva kvačnatne tvorbe.

Izkopavanje kosti diluvialnega sesalca je vodil znanil dalmatinski prirodopisec frančiškan dr. A. O. Oluić. Znanstveni krogi se za opisano najdbo izredno zanimajo ter želijo, da bi se izkopavanja nadaljevala, ker bi se na ta način znanost lahko okoristila še z nadaljnjimi predmeti, ki so zelo važni za tolmačenje razvoja naše zemeljske vršine.

Ponarejeni stodinarski bankovci v Vojvodini

Prošli teden je policija v Vojvodini, kakor smo že poročali, prišla na sled ponarejenim 100dinarskim bankovcem. Odredila je obširno preiskavo, ki je pokazala, da vodijo niti falsifikatorjev v hišo Marije Torbarjeve v Velik Kikindi. Kmalu so se oglasili pri osumljeni ženski policijski organi, ki so res našli 30 ponarejenih 100dinarskih novčanic Torbarjeve pri zasljevanju izjavila, da ji je ponarejeni denar prinesel Ignacij Schiessler, kovinarski delavec iz Temešvara ter da ni vedela, da so to ponarejene novčane.

Agenti so svoje poizvedovanje še bolj poosttrili in so kmalu dognali, da se Schiessler že dolgo bavi s falsificiranjem in da je radi ponarejevanja že sedel več let v ječi. Zaprt je bil v Aradu na Madžarskem. Pred tremi leti se je pečal s ponarejevanjem rumunskih bankovcev po 100 in 500 lejev.

Njegovi 100dinarski falsifikati so vendar zelo nesrečni izdelki. Na strani, kjer se nahaja cirilski tekst, so črke zelo raztegnjene, ženska glava pa je nejasna in napravlja utis, kakor da jo je hotel nekdo potvoriti. Na zgornjem delu novčance se nahaja pred serijo cirilska črka Č. Vodni tisk je nejasen in tudi latinske črke so širše. Glava na tej strani je istotako slabo reproducirana.

Policijske oblasti v Vojvodini so ponarejene bankovce večinoma že vzele iz prometa ter so za falsifikatorjem poslale mednarodno tiralico. Izgleda namreč, da izvirajo ponarejeni bankovci iz Madžarske, ker se je pred kratkim pripetilo, da je neka ženska iz Novega Sada prinesla iz madžarske države k nam večje število ponarejenih novčanic. Pozneje je ta ženska izginila. Bržčas je čutila, da so ji oblasti za petami.

Svetlo-likanje ovratnikov ter likanje perila se najlepše izvršuje le v higienični pralnici F. ŠIMENCA, Kočdovrska cesta 8. Izvršuje tudi popravila perila. 1484a

LJUBLJANSKI DVOR

kino Telefon 730.

Danes, najnovejši, neprekošnjivi

Stuart Webbs

detektivski film

Dragulji Dr. Talmadgea

Rezervirajte si telefonično vstopnice (telefon št. 730), katere dobite brez čakanja in brez truda v pisarni.

Mladini vstop dovoljen samo k predstavam ki končajo pred 8. uro zvečer!

Predstave: ob delavnikih ob 4., 1/2, 1/2, 1/2, in 9. uri, ob nedeljah in raznih ob 1/2, 1/2, 1/2, 1/2, in 9. uri zvečer.

Velika tihotapska afera

Mariborska policija je prišla na sled veliki tihotapski aferi. Koncem preteklega tedna sta prišli z Dunaja v Maribor dve veliki vreči za carinskega posrednika Brajkovića v Zagrebu. Po carinskih deklaracijah je iz gledalo, da se nahaja v vrečah galanterijsko blago. Ker pa je redarstvo sumilo v pravilnost deklaracije, je določilo nekaj detektivov, da spremljajo blago v Zagreb, kjer se je imelo ocariniti.

Sumnja mariborskih redarjev se je izkazala kot upravičena. Vreči sta prišli v Zagreb dne 21. t. m. Ocarinili jih je na kolodvoru Sava carinski posrednik Brajković, ki je dal odpraviti natq blago v skladišče trgovca Alkalaya v Draškovićevo ulici. Ko so mariborski detektivji opazili, da je bilo blago ocarinjeno kot galanterijsko blago, so šli za vozom, ga ustavili sredi pota in vrnili na carinarnico. Tam se je takoj sestala komisija, ki je odprla vreči in jih pregledala. Pri tej priliki se je izkazalo, da se v vrečah ne nahaja galanterijsko blago, ampak večina svilene kravate in fina bombaževina. Škoda, ki bi jo utrpela država, bi znašala okoli 200.000 Din.

Trgovca Alkalaya, ki je bil takoj zasiljan, je odločno zanikal, da bi kaj vedel o tihotapstvu. Zatrjuje, da blago ni njegovo, ampak da jo je Brajković hotel spraviti v njegov skladišče. Nasprotno pa zatrjuje Brajković, da je blago lasti tvrde Adma. Nadaljna preiskava je dognala, da se je nepravilno ocarinjenje izvršilo sporazumno z raznimi carinskimi uradniki na kolodvoru Sava, ki so dobro vedeli, kako blago se nahaja v vrečah. Preiskava se nadaljuje in je pričakovati suspenzije več carinskih uradnikov.

Vesti iz Prekmurja

Resolucija o izplačilu uradnih diferenc. Na prijateljskem sestanku kraj. organizacije JDS v M. Soboti, ki se je vršil 18. t. m. je bila sprejeta resolucija, ki zahteva izplačilo uradnih diferenc, ki so uradnikom po zakonu zajamčene.

Pasje stekline. V poslednjem času se je pojavila cela vrsta slučajev pasje stekline, in to v občinah Pužovci, Černelavci, Sveta hovi, Nemševci. V Pasturevju zavod so morali oddati več oseb, med temi tudi celo obitelji, sestojajo iz očeta, matere in dveh otrok.

Bolezni posl. Klekla. Nar. poslanec in voditelj SLS v Prekmurju, župnik in pok. Jožef Klekl, se nahaja že čez mesec dni v javni bolnici v M. Soboti. Kakor smo zvedeli, ostane tam še več tednov, dokler popolnoma ne okreva. Trpi na živčni bolezn.

Tihotapstvo s tobakom. Pred kratkim je padla finančni straži v roke neka kmetica iz »Lukove dežele«, to je iz gotske okolice, ki je po Prekmurju prodajala čebulo in — tobak. Zaplenili so ji konja in voz.

Sprememba posesti. Veleposestvo grofa Szápáryja je kupil pred kratkim neki konzorcij iz Zagreba. Grof si je pridržal samo oni del, ki je po agrarni reformi prost, in sicer v Murski Soboti in v Maškovich. Kakor se govori, je grof ob tej priliki podaril Sokolu v M. Soboti prostor za telovadnico in sokolski dom, sportnemu klubu »Mura« v M. Soboti pa prostor za igrišče. — Dr. Vladimir Škerlak, odvetnik v M. Soboti, je kupil hišo g. Preissa v Cerkevni ulici.

Vlom. V noči od petka na soboto so vložili neznani zločinci v trgovino g. Benka v Murski Soboti. Odnegli so iz izlozbe in iz prodajalne blaga in nekaj denarja v skupni vrednosti 50.000 Din.

Zupni zlet mariborske sokolske župe bo letos v Murski Soboti, in sicer 14. junija. V torek, dne 24. t. m. se vrši obvezni sestanek vseh članov Sokola v M. Soboti, na katerem se bodo izvolili odseki, ki bodo izvršili vse priprave za ta zupni zlet.

prosvetnem ministrstvu. Razstava obsega okoli 80 risb grafičnega značaja ter ostane odprta do dne 4. aprila.

Mestno gledališče v Celju. V nedeljo dne 22. t. m. se je vršila v celjskem mestnem gledališču repriza C. Golarjeve komedije »Vdova Rošinka«. Gledališče je bilo zopet razprodano. Igralo se je v splošnem še boljše kakor pri premijeri. Med občinstvom jih je bilo mnogo izven Celja, katere je predstava kakor je bilo sklepati po navdušenem pleskanju in obilnem smehu v polni meri zadovoljila.

Repertoar beogradskega Narodnega gledališča obsega ta teden sledeče komade: Fra Diavolo, Kin, Faust, Pljusek, Smrt mame Jugovicev ter dve koncertni produkciji: simfonični koncert beogradske filharmonije in večer francoske muzike. V Manežu igrajo Zono Zamfirovo. Pripovedko o Sonikinu, Ugrabljen Sabinka, Pariško siroto itd.

Dickenson »Čvrček za pecljo« na beograskem odru. V soboto zvečer so uprizorili člani akademskega gledališkega krožka v Beogradu Dickensonovo bajko »Čvrček za ognjiščem«. Predstava je bila prožeta s prav prijetno toplino. V glavnih vlogah so nastopili: gđc. Mila Dimić, Branka Petrović, Svet. Popović, Kostić, Paunković, Dobrovoljski ter M. Ristić, ki je imel tudi režijo igre.

ELITNI KINO Matka Telefon 124. 25-29. marca

Veličastni filmski voleumotvor I. N. R. I.

Prekrasni popolnoma novi film, ki se ne sme zametati s stariimi filmi podobne vsebine. — V glavnih vlogah: Grigorij Chmar, Henry Porten, Arta Nielsen, Werner Krauss in Alexander Granach. — Kolosalna režija — izvrstna igra — prekrasni originalni posnetki iz Jeruzalema in Betlehema.

Predstave danes ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri

Pomožni umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

Ritito, da ne zamudite! Rezervirajte si vstopnice!

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji.

Ljubljanska drama

Sreda, 25. ob 20.: »Othello«. Izv. Četrtak, 26.: »Pepelha«. D. Petek, 27.: »Vdova Rošinka«. A. Sobota, 28.: ob 15.: »Veronika Deseniška«. Dijaska predstava pri znižanih cenah.

Ljubljanska opera

Sreda, 25. ob 15.: »Gorenjski slavček«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Četrtak, 26.: »Zaprto. Petek, 27.: »Don Juan«. C. Sobota, 28.: »Don Pasquale«. Premijera. Izv. Nedelja, 29.: ob 15.: »Mignon«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

Slov. marionetno gledališče.

Sreda, 25. ob pol 3. in ob pol 6.: »Obuti maček«. (Pocci). Nedelja, 29. t. m. ob pol 3. in ob pol 6.: »Doktor Faust«.

Današnji predstavi v ljubljanski dramati in operi. V sredo, na praznik dne 25. t. m. je v dramati Shakespearjev »Othello« z Levarjem v naslovni vlogi. Ostala zasedba neizmenjena. Začetek predstave ob 8. uri.

zvečer. — V operi je popoldne ob treh pri-ljubljena Foersterjeva opera »Gorenjski slavček«, pri kateri poje vloga Minke gđ. Rozumova, pri Kranji g. Banovec. Predstava je ljudska pri znižanih cenah.

„Traviata“ in „Mignon“

Maribor, 23. marca 1925.

Da se izpolni daljši presledek, ki mora pri naših skromnih sredstvih neizogibno nastati po vprizoritvi vsake operne novitete, se je v soboto pokazala na odru naša pri-ljubljena znanaka »Traviata«. Čeprav spada gotovo med one opere, ki so izza dobe pr-vrata največkrat šle preko desk maribor-skega gledališča, je bila sobotna predstava po zasedbi in inscenaciji skoro popolnoma nova in že vsled tega zanimiva. Naslovno vlogo je pela gđ. Vladimirovna, ki nam je ostala kot Violetta že iz prošle sezone v do-brem spominu. Svojo lansko kreacijo je po-globila in izdelala ter doživela v pevskem in igralskem oziru popoln uspeh. Naporno partijo je pela mestoma odlično, vseskozi pa z globokim razumevanjem in čustvom. Po zaslugi je bila dvakrat nagrajena s cvet-jem.

G. Petrovski nas je kot Alfred, ki ga je pel v rumenem jeziku, zadovoljil. Bil je po svoji zunanosti in kretnjah elegantna pojava ter absolutni zlasti zdravico in arijo v prvem dejanju z bravuro. Vsekakor je bila to njegova najbolj uspešna vloga v teko-či sezoni. V vlogi očeta Germonta se nam je prvič predstavil pohorski rojak g. Janko To pa je prva velika operna partija, ki je bila zaupana temu simpatičnemu in vsestransko uporabnemu igralcu in pevcu. G. Janko raz-polaga z močnim, svežim in sočnim barito-nom lične barve, ki bi ga mogel pri na-daljšem šolanju usposobiti za prve bariton-ske partije. Njegov sobotni nastop je bil v splošnem posrečen, dasi se mu je v igri in petju poznala še nekaka nesigurnost. Ost-a le manjše vloge so bile v rokah gđ. Kor-sčeve, Petkove ter gg. Oksanskega, Urval-eka, Groma in Razbergerja, ki so jih rešili zadovoljivo. Vso pohvalo zaslužita zbor in orkester. Končno ne smem prezreti posre-čene in okusne inscenacije, ki je mnogo pri-pomogla k celotnemu ugodnemu vtisu pre-dstave. Posrečena se mi zlasti zdi ideja re-žiserjeva, da je prestavil prvo dejanje iz običajnega salona na vrt pred verando in mu dvignil s tem iluzijo intimnosti in ne-prisiljenosti.

Opero je režiral in dirigiral g. ravnatelj Mitrović.

Nedeljska predstava opere Mignon nas

je seznanila z ljubljanskim pevcem g. Bur-jo, ki je pel vlogo Viljama Meistra. Njegov niži, sladkodoneči skrbno kultivirani glas, ki se kmahopriliga tel izpitizato lirski partiji je namroz povzdignil simpatičnega mladega pevca pri publiku, ki ni štedila s priznanjem in odobravanjem. Povdariti moram njegovo naravnost vzorno izgovorjavo in umerjeno, diskretno, a sicer občuteno igro. Predsta-va je bila tudi vendar v vsakem pogledu za-dovoljiva.

Don Pasquale. Prihodnja operna pre-mijera bo v soboto dne 28. t. m. in sicer bo-mo videli Donizettijevo komično opero Don Pasquale, ki je stalno na repertoarju velikih odrov. Opero je nastudiral kapelnik Nefiat, zrežiral pa režiser Bočar. Vloge so sledeče zasedene: Norina, mlada vdova — g. Lovštova, Don Pasquale — g. Zupan, Ernesto, njegov nečak — g. Banovec, zdrav-nik Malatesta — g. Šubelj, notar — g. Debe-vec. Predstava bo izven.

Razstava risb v beogradu kem Novinar-skem klubu. Po zaslugi društva ljubiteljev lepih umetnosti »Cvijeta Zuzorić« se je pro-šlo soboto v prestorih beogradskega Novi-narskega kluba otvorila razstava risb dveh znanih srbskih slikarjev, Ljubomira Ivan-ovića in Z. Nastasijevića. Otvoritvi se je udeležil med drugimi odličnimi gosti tudi dr. Senoa, načelnik umetniškega oddelka v

Domače vesti

Opazovanja enega dne

V kavarni se star gospod jezi nad poslastice pripreja in prepeva: »Ali nimajo pametnejšega dela? Strahotno!« Naivni do bri gospod! Kakor da mora biti poslanec v skupščini mnogo drugačen, nego doma. Bazala je v Beogradu isti, kakor je v Zagrebu, Smodej je tam kakor tu smodej, in če bi, oprostite, Ravnihar zopet zastopal Ljubljano, bi v Beogradu ne bil nič bolj agilen ali duhovit, nič manj zagrizen in tudi njegova sposobnost bi se ne spremenila.

Dvojna merala pa velja tudi sicer. Če se stopo v parlamentu v Parizu, ali v Londonu, v Kairu ali Pešti, v Pragi, Rimu ali Berlinu, — v vseh teh se se letos in lani pošteno stopili, — je vse v redu. Če se je to zgodilo v naši Narodni skupščini, kajen, no, kar strah jih je, stare gospode, kaj tacega!

Zapadna demokracija je z nami. Tako je vele blok spurzuma brez razuma in citiral neko miss Dusham, Chamberlaina in Herriota, češ, kar nas je levih, skup, Pašicu pustimo pa Mussolinija in de Rivero. Imenovanim je bilo čisto vseno, kam jih klasificirajo, in Herriot je brez ozira na kadilošel in francoskim kardinalom in nadškofom povedal, da poznamo le eno ustavo, le en zakon, in t. j. državni, ne cerkveni. Le eno šolo, laično, ne konfesionalno. Antanta zapadne demokracije s Kopitarjevo ulico je bila takoj odpovedana. Herriot odslej ni več v milosti, gospod Izidor Cankar se več ne jezi na Cvetka Golarja in pojde baje v kratkem v tajni misliji k de Riveri, iskat novih zvez. Baje ga bo spremljala miss Dusham.

Poslanec Smodej, pristaš zapadne demokracije, je spustil svoj deviški govor. Zbirka »Slovenčevih« člankov. Dokaz, da niso listi napravili surovih ljudi, ampak da surovi ljudje poostale liste.

Naše dame v ostalem krepko strijejo laze, zlasti katera jih ima že bolj malo.

Na sodišču se v enem predpoldnevu obsodili neko žensko, ki je sodnikom očitala, da nič ne kličejo svetega duha, na dva dni zapore. Pol ure pozneje pa nekoga, ki je Jelačinu očital »izdajstvo« na 1000 Din. Med paragrafi so razlike.

Opazovanja bi se dala nadaljevati, pa bogvaraj, ker bi moral napolniti vse rubrike, vsake dan, in bi se ne mogel več tako od srca smejati zabavnim sodobnikom.

M. A. C.

Imenovanje agrarnih veščakov. S sklopom ministrstva za agrarno reformo so bili razpuščeni vsi občinski agrarni odbori. Namesto njih se v smislu istega sklepa o priključitvi zakupodajne zaslusovalne po potrebi po dva agrarna interesenta iz vsake občine. Ker se v praksi ta odredba ni obvela, je minister za agrarno reformo izdal naredbo, po kateri se smatrajo vsi občinski agrarni odbori kakor tudi omenjeni ad hoc izbrani zastopniki razrešeni svojih dolžnosti. Obenem se pa pooblaste okrožni agrarni uradi, da zamorejo v slučaju potrebe iz vsake vasi z dekretom postaviti po dva agrarna veščaka izmed takih oseb, ki so uradu znane kot povsem nepristranske in nesebične tudi ki morejo in tudi hočejo zastopati interese siromašnih upravičencev agrarne reforme. Te osebe so bile posvetovalni organi agrarnih oblasti pri izvedbi agrarne reforme. Te osebe bi bile posvetovalni zapisniki. Njihova služba je častna in nimajo pravice zahtevati kakoršnokoli nagrado ali povračilo stroškov za vršitev svojih dolžnosti.

Izpremembe v poštini službi. V področju poštnega ravnanstva za Slovenijo so imenovani za pripravnike, oziroma pripravnice: Vinko Poljak, Ludovik Turk, Milan Kandare, Mira Subic, Katarina Vrhar in Maks Jerab — vsi v Ljubljani, Katarina Butala v Cernobilu, Ana Blaznik v Žireh, Pavla Kurinčič v Šmarju pri Jelšah in Franja Vesjenjak v Dolni Lendavi. Upokojeni so: narodnik Vidosava Leskovšek v Celju ter poduradnik Josip Pristov, Anton Radovan in Andrej Senegačnik — vsi v Ljubljani.

Grški konzulat v Zagrebu poziva vse one, ki imajo časne oblige (krono) od prisilnega posojila iz leta 1922. v znesku 160 milijonov dinarjev, da se v svrhu izmene začasnih obligacij, da stalne zgleda v pisarni konzulata od 8. do 10. dopoldne.

Načrt zakona o določanju umetniške vrednosti. V ministrstvu prosvete se pripravlja načrt zakona o določanju umetniške vrednosti in njeni zaščiti. To bo prvi zakon te vrste v naši državi.

Planšarska tečaja na Bledu in v Begunjah na Gorenjskem. Kmetijska družba za Slovenijo priredi s sodelovanjem urada za agrarne operacije 2 dnevna planšarska tečaja v dneh 28. in 29. marca na Bledu (v Blejskem domu) in v Begunjah z običajnimi sporedom. Priglasenih je na obeh krajih že veliko število udeležencev. Vabljeni so pa k posameznim predavanjem vsi kmetovalci bližnje okolice, da poznajo kmetijski obrat, primeren za naše gorate kraje, osobito živinorejski, mlekarški in štirski, ter potrebne mere za povzdigo našega planšarstva.

Konservatorij v Novem Sadu. Na običnem zboru Glasbenega društva v Novem Sadu, ki se je prošlo nedeljo vršil ob mnogobrojni udeležbi, ki je bil soglano izvoljen poseben odbor, ki naj preskrbi načrte za gradnjo konservatorija v Novem Sadu. Društvena delegacija bo ministru prosvete izročila spomenico s prošnjo, da se je v prihodnji državni proračun, postavi primeren znesek kot državni prispevek za gradnjo konservatorija.

Morsko zdravilišče v Ulcinju. Kakor razglasa ministrstvo za narodno zdravje, je posebna komisija, ki se je bila podala v Ulcinj, da prouči razmere, podala mnenje, da ima Ulcinj (ob jadranski obali Črne gore) v klimatičnem oziru zelo pripravnost za morsko zdravilišče. Ustanovljeno je delniško društvo domačih kapitalistov, ki si je stavilo nalogo, da čimprej zgradi v Ul-

cinju velik hotel in moderno kopališče. Z gradnjo se že letos prične.

Učiteljsko društvo za kranjski šol. okraj. Odborova in seja prosvetnega odbora se vršila danes, dne 25. t. m. ob 15. v osnovnošolskem poslopu v Podbrezjah. Z ozirom na važna stanovska vprašanja, o katerih razpravljamo, vabimo tudi druge tovariše in tovarišice. — Odbor.

Na direkijo državnih železnic v Ljubljani. Prejel smo: Rok, ki ga je odobril g. minister za promet z naredbo od 26. jan. 1925., da se dajo državnim nameščencem, dokler nimajo uradnih legitimacij, vozne olajšave po drž. železnicah, poteče dne 1. aprila. Ker pa izgleda, da do tega dne državni nameščenci ne bodo imeli legitimacij v rokah, naj se veljavnost naredbe pravčasno podaljša.

Obnovev kazenskega postopanja. Meseca decembra lanskega leta je bil pred mariborsko poroto posestnik Josip Benko zaradi umora posestnika Puntigama obsojen na smrt. Stal sedmorice v Zagrebu je sodbo razveljavil ter odredil, da se sodno postopanje zoper Benka obnovi. Sklep stola sedmorice je v juridičnih krogih vzbudil mnogo pozornosti.

Naši v Ameriki. V Chicagu, ki je eno največjih mest severne Amerike in ima številno slovensko kolonijo, je prišel svojo zdravniško prakso naš rojak dr. Janez Zavrtinik, ki je prvi slovenski zdravnik v tem mestu. — V Chicagu so trije maskirani zlikovci vdrli v župnišče ter oropali tamkajšnega slovenskega župnika Schifferja. Roparje je že policija polovila in prišlo pred porotnike. — Umrl so naši rojaki: v Clevelandu Fran Jeranič, rodom iz Hrušice; v Newyorku Josip Osolin, slovenski Amerikaneec; v Babertonu Fran Polih, v Bedfordu pa Neža Vrček, rodom iz Skočjana na Dolenjskem.

Francoski dan v Jugoslaviji. V četrtek, 26. t. m. priredijo vsi šolski zavodi v celih državi spominski dan sočutja francoskega naroda, ki ga je pokazal med vojno za srbsko mladino in dečo. To bo nekako zahvalno slavlje na to, ker so pred nekaj tedni tudi francoske šole priredile spominsko slavlje junaštva srbskega naroda med vojno.

Jadranska Straža v Pragi. Kakor nam poročajo iz Prage, se je prošlo sredo vršil tamkaj ustanovni občni zbor »Jadranske Straže«, ki bo vršila v češkoslovaški javnosti propagando za pokrajinske in kulturne lepote jugoslovenskega Jadrana. Poleg tega bo podpirala tudi trgovinske zveze med Češkoslovaški in našimi jadranskimi pristanišči. Za predsednika je bil soglasno izvoljen naš častni konzul Roko Bradanović, za podpredsednika pa trgovec Lukšič. Znamo oporni pevec Tino Patjera, rodom Dalmatince, ki sedaj z velikim uspehom gostuje v Pragi, je pristopil k novemu društvu s prispevkom 2000 češkoslovaških kron.

Zasluzna Srbkinja. V Pragi je praznovala te dni 60-letnico svojega rojstva za Zorka Hovorkova, roj. Kalčeva, odlična srbska kulturna delavka. Gospa Hovorkova se je s svojim pokojnim soprogom zdravnikom mnogo udeleževala na prosvetnem polju. Izdajala je »Srbsko biblioteko« čeških prevodov, dalje »Srbsko Cvetje« in prirejala gledališke predstave v Pragi. Leta 1910. je priredila v Pragi prvo izložbo srbskih ženskih umetnin. Zorka Hovorkova uživa še danes v vseh kulturnih društvi velik ugled in posebno časten položaj v češkoslovaško - jugoslovenski ligi. Povodom njenega jubileja je prejela celo vrsto čestitk, med drugimi od praškega župana dr. Baxe, Jana Holečka in drugih zaslužnih čeških kulturnih delavcev.

Branislav Nušić oropan. Kakor javljajo iz Sarajeva, so predčerašnjim doslej neznan zlikovci vdrli v stanovanje Branislava Nušića, upravnika tamkajšnjega gledališča. Odnesli so 15.000 dinarjev gotovine in zlato dozo, ki mu jo je podaril kralj Aleksander.

Izlet v Firence. Umetnostno - zgodovinsko društvo priredi za svoje člane šestdnevni izlet v Firence in Bologno z ogledom važnejših umetnostnih spomenikov. Odhod iz Ljubljane dne 3. maja. Stroški za izlet bodo znašali približno 1500 Din. Društvo zaprosi za znižanje voznine in konzularnih pristojbin. Z ozirom na omejeno število udeležnikov sprejema priglasbe (ustne in pisne) ter takse (za osebo 150 Din) tajnik v umetnostno - zgodovinskim seminarju, univerza od 25. marca ob delavnih urah od 12. do 12.30 ure.

Smrtina obsoda. Sodbeni stol v Požegi je Viktorja Puntica iz Kranjske Velike, ki je decembra meseca zavratno umoril trgovca M. Kulšiča obsodil na smrt. Soobtožnica Anka Kulšič, ki je bila osumljena, da je naročila zločin, je bila ob obtožbo oproščena.

Tragedija slovenske rodbine v Franciji. Slovensko rodbino Franca Morela, rodom iz Šmartne pri Kamniku, je dne 14. t. m. zadela grozna nesreča. Morel, ki je bil prej zaposlen v nekem westfalskem rudniku, se je prošlo leto preselil v severno Francijo, kjer je našel delo v rudniku Lievin, v provinci Pas de Calais. Z njim se je preselila tudi njegova rodbina. Omenjenega dne je ostalo v njegovem stanovanju pet otrok a materjo. Mati se je mudila v kuhinji, 12-letna hčerka pa je spravljala spat manjše otroke. Nenadoma je eksplodirala petrolejska svetiljka in mahoma je bilo vse v plamenu. Mati in sosedje so prihiteli na pomoč. 12-letno hčerko so našli mrtvo; mrtve je bil tudi 4-leten deček, ostali trije otroci pa so bili težko opečeni. En otrok je naslednjega dne v bolnici umrl. Ob tistem očče Morela z dvema odraslima sinovoma vrnil iz rudnika, je namesto prijaznega doma našel grozno pogorje. Nesrečna uroda Morelove rodbine je vzbudila pri sorodstvih in sosedih splošno sožalje.

Smrt v snežnih zamejih. Ob priključitvi zadnjega snežnega viharja v okolici Glinčevca v Bosni je vihar na odprtem prenosil nekoga trgovca s avtomobilom, ki je le s velikim

„Hčerka gospe Larsak“

Je senzacionalni film, znan po ikandalni aferi Dunajčanov v Versailles! V glavnih vlogah Tessy Harrison, Mary Mascotte, Ana Light, Eugen Neufeld, Fred Louis Lerch in slovitih francoskih komičar Biscot. Posebno moramo omeniti kot senzacionalno tem filmu opremo velike scene v Versailleskem mestnem parku s celokupnim ansamblom »Casino de Paris«. Ta prizor je tako učinkovit, da je obledela francoska moralnost ter naprtil družbi »Hellas-Film« velik proces. Film, kateri bo prava senzacija za Ljubljano bo v kratkem predvajal ljubljanski »Kino Dvor«.

Zatorej vsi tisti,

kateri se niste posetili manufakturne tvrdke **JOS. SNOJ v Ljubljani** ne odlagajte in prepričajte se o ugodnostih, katere se vam nudijo. 1232 a

naporom rešil svoje življenje, dočim je čreda svinj običala v snežnih zamejih in poginila. Na planini Črnenici je vihar zamel štiri potnike, ki so zmiznili v snegu.

Zdravstveni inhalacijski aparat »Augolator« je od zdravniških avtoritet izpolnjen, preizkušen in kot izborna zdravilno sredstvo priznan. Škodljive posledice pri pravih vporabi popolnoma izključene. Poleg privatnosti se trajno uporablja v bolnišnicah in zdraviliščih z največjim uspehi pri vseh navedenih boleznih. Prav vsled tega ta aparat vsakomur toplo priporočamo. Podrobnosti so razvidne iz inserata »Augolator« v današnji številki.

Ce veter strazniku odnese cepico. Na Sušak so pripelali v ponedeljek iz Senja dva zlikovca, ki sta v okolici Osjeka izvršila celo vrsto razbojstev. V bližini Sušaka se je zločencema posrečilo pobegniti. Ko je straznik lovil svojo cepico, ki mu jo je odnesel veter, sta se razbojnika spustila v beg in srečno ušla.

Zagonecen uboj. Nad vasjo Ločna v novomeškem okraju so našli te dni ubitega zidarja in čimnarja Andreja Grčarja, ki je delal v vinogradu in se je zvečer vračal v Novo mesto. Bil je dvakrat ustreljen, glavo pa je imel razbito s puškinskim kopitom. Kdo je Grčarja ustrelil, se še ni moglo ugotoviti.

Samomor bančnega ravnatelja. Ravnatelj beogradske Okružne banke, Pera Milenković, se je predčerašnjim opoldne v svoji pisarni obesil. Prvi je opazil nesrečo njegov osebni sluga, ki je prišel pospravljati pisarnico. Bančni krogi poznajo Milenkovića kot poštenega človeka ter zatrjujejo, da je »zvršil samomor, ker je vsled spekulacij izgubil svoje premoženje. Pokojnik zapušta vdovo in dve hčerki, dijakinji na univerzi.

Vlomo v Sošanju. Na praznik sv. Jožefa je bil med 3. in 4. uro vlomljeno od neznanih storilcev v trafiko invalida Josipa Skorniča v Sošanju. Lopovi, bržkone kakti, ki so se še dale časa zadrževali v odnotni okolici, so odnesli velike množice tobačnih izdelkov, cigaretnega papirja, kolektorov ter nekaj gotovine. Skupna škoda znaša 28.611 Din. Storišče zasleduje orožništvo, vendar se zdi, da so isti takoj po vladu pobegnili na Hrvaško, odkoder so tudi prišli.

Rop v Jeranovem. V nedeljo, okrog pol 6. zjutraj, ki je odšel minar Jakob Siter iz Jeranovega št. 1. v Mekinje v cerkev, sta nenadoma stopila v vežo dva mladeniča ter napadla Sitarjevo sestro Frančiško, jo pritisnili na omaro v veži in jo s samokresom v roki prisilili, da je povedala, kje ima njen brat shranjen denar. Nato je eden od roparjev držal Sitarjevo za roko, držeč samokres naperjen proti njenim prsim, drugi pa je stikal po sobi. Po naključju pa se zlikovcema pri vladu v skrinjo v kateri je bilo do 10.000 Din gotovine ni posrečilo priti do denarja, dasiravno sta razbijala skrinjo s sekiro. Sitarjeva je takrat izrabila priliko in se izmuznila iz rok lopovov. Skočila je k oknu in priklicala služkinjo iz hleva. Nastal je vik in krič, nakar sta lopova naglo pobegnili v smeri proti Kamniku, ne da bi prišla do zaželenega plena.

Iz Ljubljane

Srednješolsko združenje »Preporoda« priredi v soboto dne 28. t. m. v areni Narodnega doma svoje običajno akademijo. Pri akademiji sodelujejo vse društvene sekcije z izbranimi točkami, ki jih izvajajo izključno le člani »srednješolci«. Bo to nekaka bilanca dela »Preporoda« skozi zimsko meseco. Začetek točno ob 20. uri. Vstopnine ni. Vstop samo z vabilom, ki je na razpolago vsak dan od 18. do 19. ure v areni.

Društvo Kuratorij za oskrbo slepcev opozarja svoje člane, da se vrši letošnji redni občni zbor društva v torek dne 31. marca ob 17. uri popoldne v posvetovalnici mestnega magistrata. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi izprememba pravil.

Rodbina ravnatelja J. Bogady v Ljubljani je darovala mesto vena na grob pok. G. Gomiljški za slepe 100 Din.

Ljubljanski Sokol (Narodni dom) naznanja vsem bratom in sestram, da predava v soboto dne 28. t. m. ob pol 9. uri zvečer na galeriji telovadnice br. dr. Nikolaj Preobraženski o »Petru Velikem«, katerega 200-letnico smrti obhajajo letos vsi evropski narodi.

Tennis - sekcija društva »Atena« naznanja, da se vrši vpisovanje za letošnjo sezono dne 2. in 3. aprila od pol 6. do 7. ure v ortopedičnem zavodu v Mladiki.

Novo štirsko trgovino v Streliški ulici v hiši Turckove gostilne je otvorila gospa Ana Turk. Opozarjamo na oglas v današnjem listu.

V društvu »Soča« predava v soboto dne 28. t. m. prof. dr. Vinko Šarabon in sicer o temi: »Sprehod po svetu«. Podučno, zabavno in veselo predavanje z anekdotami. »Sočani« in prijatelji pridite polnoštevilno. Začetek ob navadni uri. Vstop vsem prost.

Ogenj v dimniku. V torek ob 1. uri so se vzele v hiši št. 5 v Knašjevi ulici v dimniku, ki vodi iz hišnikovega stanovanja, nenadoma saje. Telefončno je bila takoj obveščena gasilska postaja, ki je odposlala na lice mesta gasilski avto. Gasilec pa ni bilo potrebno več stopiti v akcijo, ker je bil ogenj medtem že pogasjen. Ogenj je nastal vsled slabo očiščenega dimnika.

Polijske prilave. Od ponedeljka na torek so bili prijavljeni policijski sledeči slučaji: 1 tatvina, 1 poskusen vlom, 1 poškodba tuje lastnine, 1 prestopok pjanosti, 1 pretep, 1 prekoračenje policijske ure, 1 ogenj v dimniku in 6 prestopkov cestnega policijskega reda. Arretacije so se izvršile 3 in sicer: 1 radi suma tatvine, 1 radi vlačuganja in 1 radi razgrajanja ter izzivanja straže.

Vlomilčeva smola. V noči na 23. t. m. je poskušal neznan storilec vlomiti v tobakarno Marije Jelarjeve na Krakovskem nasipu št. 10. Predznanemu vlomilcu se je posrečilo odpreti pomoči vežna vrata, nakar je s ponarejenim ključem poskušal priti v trafiko. Snel je iz vrat, ki vodijo iz veže v trafiko, šipo naletel pa je na drugo oviro in sicer na močno železno mrežo, ki je pritrjena na notranji strani teh vrat. Ker je bržkone uvidel, da je njegov trud zaman, se je nato odstranil, ne da bi napravil večjo škodo. Vsekakor pa kaže ta slučaj, da postaja vlomilska sodrga v Ljubljani čim dalje bolj nevarna in nadležnejša.

Senzacija Ljubljane
bo film
Hčerka gospe Larsak
kateri pride v
Kino »LJUBLJANSKI DVOR«.

Iz Maribora

Občni zbor SPD, podružnica Maribor se ne vrši dne 26. t. m. ob 9. uri kakor javljeno, temveč ob 7. uri zvečer v Narodnem domu, Maribor. — Odbor. 624

Muslimanski imam v Mariboru. Ker prične jutri velik muslimanski praznik ramazan, je prisel danes v Maribor vojni imam štaba Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, da opravi s svojimi verniki privoštvo in v kaznišnici predpisano bogoslužje. To muslimansko praznovanje traja cel mesec in zahteva razne stroge odredbe glede posta, snage itd.

Ljudska univerza v Mariboru konča ta teden zanimiv, več mesecev trajajoč ciklus predavanj o slovenski kulturi s predavanjem konservatorja dr. Steteta o zgodovini umetnosti v Sloveniji. G. dr. Stetle je v ponedeljek zvečer pregledno orisal razvoj umetnosti v Sloveniji (arhitektura, kiparstvo in slikarstvo) od prvih početkov do najnovejših časov. Žal, da je v zadnjem treutku vsled kratkega stika električne napeljevalne opreme skloptikom. Radi tega bo prihodnje dr. Stetetovo predavanje v četrtek ob običajni uri zvečer obsevalo kratek uvod, na kar bo pojasnjeval številne za oba večera namenjene skloptične slike. Ponedeljkovo predavanje ni bilo tako dobro obiskano kakor bi glede na zanimiv predmet bilo pričakovati. Upamo, da bo prihodnje predavanje v četrtek privabilo več ljudi, zlasti iz krogov inteligence.

Škratice v Mariboru. Pri mariborski zdravstveni oblasti je bilo v zadnjem času prijavljenih nad 20 slučajev škratice. Zdravstvena oblast je storila potrebne ukrepe, da se nadaljnje širjenje te nevarne nalezljive bolezni prepreči.

Iz Celja

Ustanova trgovca Antona Kolenca. V tozadevnem poročilu v nedeljski številki našega lista se je vrnila pri srednješolski ustanovi tiskovna napaka. Razdelilo se je za tekoče šolsko leto srednješolcem 13.000 dinarjev in ne 23.000 Din, kakor smo poročali.

Občni zbor Podružnice Jugoslovenske Matice v Celju, ki je bil sklican za ta četrtek, dne 26. t. m. je preložen na četrtek, dne 2. aprila in se vrši ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma.

Sestanek delegatov celjskih društev. Oblepševalno in tujsko prometno društvo v Celju, vabi za danes, v sredo, dne 25. t. m. ob pol 11. v Celjski dom delegate vseh važnejših celjskih društev, radi razgovora o nameravanih prireditvah v letu 1925. Nujno potrebno je, da se napravi za razne prireditve vrstni red, da ne bo prišlo več med društvi do nekih naprotij in nehotih do kvarnih konkurenčnih prireditvev.

Redni sestanek krajevnih organizacij JDS, za mesto Celje, danes v sredo, dne 25. t. m. radi praznika odpade. — Redni sestanek krajevnih organizacij JDS za okolico Celje se vrši jutri v četrtek, dne 26. t. m. ob 20. uri v gostilni g. Permoserja v Gaberju.

Izprememba posesti. Na javni dražbi, dne 20. t. m. je prešlo posestvo g. Antona Jošta na Lavi in njegov mlin v Medlogu pri Celju v last njegovega brata Mihe Jošta iz Gotovelj.

Komisija za uravnavo Savinje in dolčitev prispevkov za regulacijo. Sreški poglavar celjski razglasa: »V smislu pooblastila velikega župana mariborske oblasti razpisujem sestanek komisije za uravnavo Savinje, pregled v letih 1922.—1924. na Savinji izvršenih uravnalnih del ter dotično razpravo na dneve od 1. do 4. aprila 1925. Sestanek komisije se določi na dan 1. aprila.

Pristni
parfumi parfum.

Pravi šopek naravnih
cvetik je steklenica

Kreme Simon
(Crème Simon)

Legendarna svežost in izborne toaletne
kreme, ki je delikatno parfumirana s
čistimi rožnatimi esencami, uga a ženski,
ki zapisi tudi, da postaja njena polt pri
redni uporabi te kreme vedra in čista
ter njena koža mila in nežna.
Ali je treba še več, milostljiva, da si
pridobimo Vaše prijateljstvo?

Krema, puder in milo Simon
Parfumerie Simon, 59, Fg. St. Martin, Paris

la ob 18. v gostilni »Pri pošti« v Mozirju. Pričetek obravnave in komisijonega
ogleda je dne 2. aprila ob 9. uri pri mostu
čez Savinjo v Mozirju, na kar se ta dan
obhodi proga Savinje do državnega mosta
čez Savinjo v St. Petru v Sav. dolini. Dne
3. aprila se sestane komisija ob 9. uri pri
mostu ter se bo ogledala proga od tam do
Celja. Dne 4. aprila se bo v pisarni srezkega
hitrotehničnega oddelka v Celju vršila
sestava tozadevnega zapisnika. Interesenti
se vabijo, da se te komisije udeležijo
ter ji prijavijo svoje želje in predloge, ker
bi se sicer, ako bi do tedaj ne došli na
sreško poglavarstvo pisмено, ne mogli
upoštevati.

Iz Trbovelj

Smrtina kosa. Umrla je ga. Neža Polj
šetova, vdova po upokojenem blaginiku
trboveljske družbe, v starosti 85 let. Pokojni
nica je bila iz stare, tihe narodno zavedna
družine ter splošno priljubljena. Radi starosti,
bila je še prahabica, je čisto oslepla. Pogreb
bo danes ob 4. pop. iz hiše žalosti v Lokah.
Naj v miru počiva!

Na zadnjem običnem zboru krajevnih
organizacij demokratske stranke je bil izvoljen
za predsednika g. Robet Plavšak, ki je poudarjal
g. Goropevšek, dosedanjí predsednik, naj ga
razrešijo predsedniške časti ter da naj premenijo funkcije. Novi
odbor je sestavljen večinoma iz starih odbornikov,
vendar se je izpolnil še s posnimi novimi
zaupniki. Podpredsednik je g. Jože Goropevšek,
tajnik g. Alojzij Štrava, blaginik g. Franc Feštajn.
Novi odbor čaka veliko dela in je kakor nalašč,
da je stavljen tudi iz delavnih ljudi.

K celjski komandi odine danes zjutraj
okoli 150 rekrutov iz trboveljske občine. V
zadnjem času jih je odšlo še več sto.

Nepričakovani ogenj. Včeraj okoli 7. zvečer
so se vžgale saje v dimniku v hiši št. 202 v Lokah. Ogenj, ki je žvilgal visoko
v zrak, je privabil mnogo ljudi. K sreči ni
bilo sapa in se je ogenj končno sam od sebe
pogel. Bilo bi uместno, da bi se občinski
dimnikar malo bolj pobrigal za snazjenje,
kajti že od božiča niso bili dimniki označeni,
čepavi bi morali biti vsak mesec, kakor
predpisuje to stavbo-policijski red.

Vlomo. Vlomljeno je bilo v trgovino
Marije Spornove in to včeraj okoli 3. zjutraj
skozí okno nekdanje kuhinje, ki je poleg
trgovine. V kritičnem času je spala tam
15letna učenka, mimo katere so odnašali
neznaní umzovih različno blago, vendar pa
ni nič slišala. Koliko so odnesli iz te male
trgovine, se nič ne vedo. O tem vladu govorijo
v Trbovljah zelo veliko, vendar pa se vse
te govorice ne dajo kontrolirati. Orožniki
so pridno na delu.

Iz Primorja

Konec kovinarske stavke v Juljski Kratini
je odredil osrednji odbor Fioma, ki je vodil
štrajk, zato so se kovinarji povelični že včeraj,
v torek vrnili na delo.

Nalezljive bolezni v Trstu. Izkazujejo
zadnji teden 6 slučajev davice, 18 slučajev
škratice, 3 slučaje legarja in en slučaj
kruvave griže. Umrla je ena oseba za legarjem.

Tri osebe bi se bile kmalu zadužile v
ulici Giulia v Trstu. Zasebnica Marija Mian
je namreč prinesla v sobo malo petico z
ogljcem. Kuhala je večerjo. Soba se je kmalu
napolnila s škodljivim plinom in Mianovi,
njenemu možu in njenemu dveletnemu
otroku je postalo slabo, da jim je moral
priti na pomoč zdravnik z rešilne postaje.
Veleji jih je odpeljati v bolnišnico, kjer bodo
okrevali.

Namisljeni bolnik v Trstu. Goriško
»Dramatično društvo« bo gostovalo v nedeljo
dne 29. t. m. v Trstu, kjer nastopi v
prostorih tamošnje Sentjakobske Citalnice
z Molierovo komedijo »Namisljeni bolnik«.

Se nekaj o nesreči v Volčji dragi. K nesreči
v Volčji dragi pri Gorici, ki je zahtevala
vala tri človeške žrtve, poročajo sledeče:
Usodnega dne, ko se je pripetila nesreča,
so imeli kopači oditi domov že ob štirih
popoldne, torej pred utor nesreče. Sklenili pa
so delati preko znoja in tako jih je v jami
dohitela smrt. Stena ilovice se je vdala močnemu
pritisku burje. Če bi se bila porušila
pozneje, bi bila imela še usodnejše posledice,
ker so se delavci pripravljali na jutro
in so hoteli sestiti baš pod steno, da se
v miru okrepčajo. Goriško prebivalstvo pridno
nabira prispevke za ponesrečene žrtve.
Dosej nabrani darovi so že prekoračili vsoto
2000 lit, katere dobe siromašne družine
Josipa in Franca Bunca, ki sta ostavila deset
nepreskrbljenih otrok.

Najnovejši damski klobuki

došli v modnem salonu

IDA ŠKOF-WANEK naslednici

LJUBLJANA, Pod Tranco 2.

Iz življenja in sveta

Ameriška vremenska katastrofa

Iz Newyorka poročajo končno število žrtev zadnjega ciklona: 1200 oseb je mrtvih, 3000 pa težko ranjenih.

V kralji, kjer je divjal ciklon, tornado imenovan, z vsro silo, se sedaj pojavljajo znaki kuge. Radi tega so v Chicagu in Saint Louisu takoj sklicali strokovnjaki zborovanje, na katerem se je razpravljalo o potrebnih sredstvih za pobijanje epidemičnih bolezni. Na vse strani so bila razposlana desinfekcijska sredstva in zdravniki. Oblasti pomagajo z vso vneto zatirati pojavljanje se opasnost.

V okolici Evansvilleja v Indijani proti reki Wabashi, ki se izliva v Ohio, s poplavo cele pokrajine, katero je poškodovanih vihar. Tudi v teh krajih je opasnost nalezljivih bolezni zelo velika. Najbolj tragična posledica ciklona pa je, da se nahajajo med žrtvami izredno veliko število otrok.

V opustošenih krajih pokopavajo nesrečne žrtve vremenske katastrofe z vso naglico. Zdravniki delujejo na vso moč, da bi trupla čimprej izginila pod zemljo, upravni organi pa skrbijo za to, da dobi prebivalstvo čim več živila, ker je edino s tem mogoče preprečiti preteče epidemije. Povzročene škode ne bo sicer lahko čez noč popraviti, vendar so zavarovalne družbe na vseh večjih krajih že sedaj otvorile svoje podružnice, da nemudoma ugotovijo dejansko stanje svojih zavarovalencev, katerim bo treba izplačati odškodnino. Bančna podjetja pa so povsod zaprta, ker se boje, da bi banditi izkoristili položaj ter začeli napadati in ropati njihove blaginje.

Vremensoslovci še ne morejo točno pojasniti pravega vzroka groznega ciklona. V Ameriki so tropični cikloni med junijem in septembrom kaj običajni prikazani, toda sedaj v zimskem času ta povod odpade. Katastrofe kakor je bila zadnja, morejo nastati le vsled tako zvane »polarne fronte«, katero so meteorologi doslej le poredkoma opazili.

Cesarica Šarlota umrla

Prokletstvo vladarstvih Habsburžanov izginja polagoma z zemeljske oble. Šarlota, nesrečna žena mehiškega cesarja Maksimilijana, o kateri so listi zadnje dni poročali, da je obolela na španski influenci, je sedaj umrla. Nesrečnica je leta 1867. zapadla neozdravljivi blaznosti radi strašnih doživljanj na mehiškem prestolu.

Šarlota se je rodila 7. junija 1840. kot edina hči belgijskega kralja Leopolda I. Oče jo je dal skrbno vzgajati. Ko je bilo princezini 17 let, je kralj privolil v poroko z avstrijskim nadvojvodom Maksimilijanom, ki je bil svoje družice iskreno vesel. Šarlota je namreč bila izmed najljubeznivejših kraljevitih hčer na tedanjih evropskih dvorih in je veljala tudi za izredno naobrazeno damo.

Prva leta zakona so bila za mladi par pravi raj zemeljske sreče. Šarlota in Maksimilijan sta potovala po Italiji in Španiji, obiskala sta Madeiro in Južno Ameriko. Potem si je sezidal Maksimilijan diven gradič »Miramar« s parkom pri Trstu.

Ko je bila sreča mladega zakonskega para v polnem razcvetu, pa je prišla Bazalnova francoska ekspedicija v Mehiko. Maksimilijan se je dal pregovoriti od Napoleona III., da bi prevzel krono mehiškega cesarstva. 9. aprila 1864. se je odpovedal nasledstvenim pravici v habsburški rodovini in že naslednjega dne je prejel v Miramaru krono, katero so mu prinesli privrženci cerkvi prijazne stranke v Mehiki. Maksimilijan in Šarlota sta odpotovala v Ameriko 14. aprila z velikanskim spremstvom ter sta bila koncem maja že v Veracruzu. 12. junija istega leta je bil svečan vohod v Mehiko.

Novi cesar pa ni bil doreal nalogam, katere je stavljal nani težaven položaj v deželi. Prišel je med dva ognja, med liberalno in klerikalno krilo in ker je bil neodločen, je plačal svoje državniške nesposobnosti v svojo glavo. Že od početka se je kazalo, da ni z mehiškanskim cesarstvom nič. Vlada je poleg tega imela opraviti z denarnimi težavami ter je le s skrajnim naporom dobila v Franciji posojilo. Temu se je pridružila še sovražnost v osebi Juareza, prejšnjega liberalnega podpredsednika mehiške republike. Juarez je vodil proti četam cesarja Maksimilijana pravcato mehiško vojno. Združene države ameriške, ki so pravkar končale svojo gverilo, so tudi podpirale Juareza ter so prisilile Napoleona III., da je odpoklical svoje francoske čete domov.

V tem skrajno delikatnem položaju se je napravila Šarlota na pot v Evropo. Hotela je na evropskih dvorih in pri papežu izprositi pomoč za svojega moža. Napoleon je nene prosnje odklonil in celo papež Pij IX. je podelil Šarloti samo svoj blagoslov ter se ni dal pregovoriti, da bi sklenil konkordant, s katerim bi angažiral mehiškansko duhovščino za Maksimilijanovo stvar. Napoleon III. je svetoval Šarloti, naj se Maksimilijan vrne iz Mehike, toda cesar je bil trdovraten, upiral se je Juarezu do zadnjega ter je končno doživel, da so ga mehiškanski vstaji ustrelili.

Šarlota so vse te intervencije tako

zdelale, da se jim ni mogla več upirati s svojimi živci. Nesrečnica je zblaznela in leta 1867. so jo odpravili v gradič Tervueren pri Bruslju, leta 1879. na v grad Bouhou. Usode svojega nesrečnega moža, katerega so ustrelili v Queretaru, ni izvedela nikoli. Živela je v večnih sanjarijah ter je menila, da še vedno stanuje v Miramaru. Kakor običajno se je igrala s punčkami. Njen brat, belgijski kralj Leopold II. jo je v tem stanju večkrat obiskal, toda je moral vselci na novo razloščeno oditi, kajti liti enkrat ga ni prepoznala za svojega sorodnika.

Zadnja leta svojega življenja je preživela Šarlota v absolutnem molku. Če ji je kdo kaj pripovedoval, je sicer poslušala, z očmi pa ni trenila. Od svojega 24. leta naprej je začela živeti svojo lastno žalostno življenje blaznega človeka. Navadno jo je spremljala dama, brez katere ni storila Šarlota nobenega koraka. Setala se je po parku, negovala cvetje in poslušala glasbo.

Med svetovno vojno so Nemci okupirali Belgijo ter prišli tudi do Šarlotine dvorca. Nemški general je tedaj razvil na hiši dve zastavi, nemško in avstrijsko, slednjo z znamenjem habsburške vladarske hiše. Toda Šarlota se ni zmenila nič za to in je živela kakor da je še vedno tako kakor pred dvajsetletji.

Romantična možitev

Seveda v Ameriki, kjer nimajo takih presodov proti raznim stanovom kot pri nas v Evropi. Vendar tudi v Ameriki izbirajo starši otrokom zakonskega druga, pri čemer pa ne igra vloge stan, ampak petičnost. Kakor je pri nas vse pokoncu, ako bi se hotela princeznja poročiti z navadnim uradnikom, tako se protivijo onstran velike luže milijonarji zakonom svojih hčera s preprostimi ljudmi, ki nimajo ničesar pod palcem. Če se pa le kaj takega pripeti, naprejo starši vse strune, da bi hčerko pregovorili ali že sklenjeni zakon razveljavili. So tudi slučaj, kakor so v Evropi pri plemenitih, da radi vidijo dolarski princ, ako pride v hišo vrl dečko in poprosi za roko dedinje neizmernega bogastva, ako vedo starši, da bo zet s svojo sposobnostjo doto množil in ne razpisal. Toda taki primeri so tudi v demokratični Ameriki bolj redki. In o takem slučaju naj pišemo na tem mestu par vrstic:

Gdca. Mary Woodsonova, hčerka milijonarja iz Washingtona in dedinja ogromnega bogastva, je pred par dnevi nenadoma izginila. Kljub neumornemu iskanju svojcev in policije, je niso mogli najti. Šele po par dneh so dobili starši pismo, v katerem jim sporoča hčerka, da se je poročila z nekim voznikom iz Brooklyna pri Newyorku. Kmalu se je doznalo, da je bil mladi zakonec Morris Sediowitz zaposlen kot kočijaž pri neki pekarni in da je že sedel dve leti zaradi vroma. Gospodinja Woodsonova, ki se je zaljubila na cesti v zalaga fanta, mu je odpustila njegovo prejšnje življenje in se je dala z njim takoj poročiti, kar gre v Ameriki zelo hitro in lahko.

Ko je mati prečitala pismo, se je odpeljala v Newyork in povabila hčerko, naj pride s svojim možem k njej na kosilo v hotel. Med obedom sta se nenadoma pojavila v sobi dva detektiva in aretirala mladega moža, čeprav si ni bil svest nobene nove krivde. Mary Woodsonova, ki je takoj vedela, za kaj gre, je začela jokati in kričati, pri čemer so jo vili hudi krči. Ta manever hčerke je mater razorožil. Takoj je vlekla tajnim policistom, naj puste neljubega ji zeta. Novopečeni parček se je lepo vrnil v stanovanje kočijažev, kjer ga ni nihče več nadgledoval in živi sedaj v miru s starši.

Ali Američan je predvsem Američan. Bogataš neče greniti življenja svoje hčerke, vendar se je postavil na stališče: kakor si je postala, tako bo spala. Hotela je imeti kočijaža in sedaj naj za ima. Živeti pa mora ob dohodkih moža, ki zasluži po 40 dolarjev na teden. (V Jugoslaviji bi bil vsakdo zadovoljen, ko bi imel tako plačo!) Svojih milijonov ni pridobil stari Woodson, kakor je rekel, zato, da bi jih dajal kočijažu.

Zagoneten uboi milijonarja v Čačku

V Čačku (Srbija) se je prošli teden pripetil zagoneten zločin, ki še do danes ni pojasnjen. Neznana roka je končala življenje 85letnemu multimilijonarju Arsi Iliću, posestniku številnih hiš in velikih vsot denarja v gotovini.

Arsa Ilić je bil čudak in je živel samotno življenje. V Čačku je bil brez dvoma najimovitejši med meščani. Do pred kratkim je živel skupaj s svojim bratom Corom. Oba brata sta bila samca in sta si tudi sama gospodinjila v hiši. Njuno življenje je bilo kaj neobičajno. Kuhala sta hrano na sodici s špiritom, oblečla pa sta se baš toliko, da nista hodila naga okoli. Tujec, ki bi ju srečal na ulici, bi mislil, da sta bečarja, tako sta bila zakrpana in zanemarjena. Škozi hlačenice so jima gledala gola kolena, koozi rokave pa gole lakti. Jedla sta le toliko, da sta bila bolj lačna nego sita. Stanovale sta v kleti, dočim sta dajala gornje prostore svoje hiše v najem ljudem proti vinoki najemnine. Vse svoje imetje pa sta upravljal skupno, dela in posle sta si delila in pozimi sta v svojem prostoru trepetala od mraza, ker nista hotela trošiti za kurjavo.

Pred dvema mesecema je Arsi umrl brat. Mesto da bi milijonar po njegovi smrti vzel v hišo žensko, da bi mu opravljala hišne posle in skrbela zanj, je živel tjavendan kakor poprej. Čoro je namreč na ulici prebodel vol. Mesto da bi šel k zdravniku, katerega bi lahko plačal ter mu odtehtal trud s čistim zlatom, se je spravil doma v kotti, kjer je žedel in zdihoval ter čakal smrti. Po smrti, ga je brat pokopal tako skopo, da so se ljudje zgražali.

Arso, ki je sedaj bil sam v hiši, so po Corini smrti začeli obiskovati sorodniki. Nekateri so napeljavali govor tudi na zasuščino. Toda Arsa je neprestano trdil, da ni brat zapustil ničesar. Bal se je namreč, da bi se ga kdo ne lotil nasilno. Skrival je vse tajnosti bratovega in svojega življenja ter živel kakor medved v brlogu pod zemljo.

Med tem pa se je zgodilo nekaj skrivnostnega, česar si ne morejo pojasniti danes nobeni uradni funkcionarji. 85letni starček je baje izročil ves svoj denar in vse vrednostne papirje nekemu neznanu, da jih shranil. Njegovega imena ni izdal nikomur. Kmalu nato so ljudje našli starca težko ranjenega v kleti. Ležal je v mlaki krvi ter bil v zadnjih izdihljajih. Na lice mesta došli zdravnik je odredil, da se mora ranjenec prepeljati v bolnico, kar se je zgodilo.

Zdravniki so Arso pregledali ter ugotovili, da je moral starca nekdo udariti s kakim železnim predmetom, ker je imel zlomljeno ključnico. Tudi lobanja mu je bila prebita. Po dveh dneh ležanja v agoniji je starček izdihnil, ne da bi izrekel besedo.

Po Čačku so se sedaj začeli raznašati glasovi, ki so trotili najgorostnejše izmiselnosti o milijonarjevem koncu. Začelo se je govoriti tudi o tem, da se je skušal mož v prejšnjih letih še dvakrat utopiti ter da ni bil nikoli pri čisti pameti. To seveda ni moglo izpremeniti dejstev, ki so, kakor strašna, tudi zagonetna. V starčevem stanovanju namreč ni našla oblast niti denarja, niti vrednostnih papirjev, niti drugih predmetov. V železni blaginji je bilo komaj par komadov niklastega novca, v kuhinji pa je ležalo v loncu par preostankov kuhanih krompirjev.

Zagoneten umor milijonarja Arse Ilića tvori glavni predmet razgovorov celega čačanskega okrožja in ni ga človeka, ki bi dvomil, da je mož postal žrtev rafiniranega zločinca. Prav tako pa tudi ni nikogar, ki bi vedel pojasniti, kdo je bil, ki je Ilića težko ranil ter ga potem oropal vsega njegovega imetja.

In za Velikonoč??

Ste že naročili novo obleko? Ste si že kupili blago? Ne zamudite in izberite si primerno blago v slajni zalogi angleškega sukna

Drago Schwab - Ljubljana.

× **Einsteinova teorija v opasnosti?** Ameriški profesor Michelson, ki je pravzaprav postavil bazo relativitetni teoriji Poincaraja, Lorenza in Einsteina, hoče baje eksperimentalnim potom dokazati, da Einsteinova teorija o fiziki ne drži. Sprva je trdil Michelson, da je gibanje zemlje z ozirom na eter, ki naj miruje, popolnoma nevidno in ga je tudi nemogoče eksperimentalno dokazati. Dandies trdi Michelson, da bo v kratkem lahko dokazal, da je v veliki višini nad našo zemljo teoretično možno opaziti gibanje zemlje. Če ta Michelsonova trditev obvelja, bo Einsteinova fizikalna teorija padla v vodo in od Einsteina ne bo ostalo drugo kot njegovi matematični izsledki. — Bomo videli!

× **Uspehi ruske znanstvene ekspedicije.** Polkovniku Kozlovu, vodnji znanstvene ekspedicije, ki jo je poslala sovjetska vlada v mongolske pustinje, se je posrečilo priti v notranjost velikega grobišča, v katerem je našel Kozlov veliko množico krasnih preprog, svilene tkanine, zlato in iz lesa izrezljane okraske, ter 700 v silvo vezanih knjig, spisanih v sedmih jezikih. S to najdbo se je zvišalo število knjig, ki jih je našel polkovnik, na preko 26.000, ki jih je večinoma dobil v mirliškem mestu Kara Kotu. Najdišča se nahajajo v bližini Urge, svetega mesta Mongolov. V tem mestu sta bila pred kratkim ameriški raziskovalci Roy Andrews in Sven Hedin, ko sta potovala iz Pekinga v Mosko.

× **Vlom v sovjetsko poslanstvo.** »Rusakaja Gazeta«, ki izhaja v Parizu, je priobčila te dni senzacionalno poročilo o vlamu v sovjetsko veleposlanstvo v Parizu, kjer so odnesli tatovi strogo zapune in zelo važne listine. Vodilni funkcionarji veleposlanstva so sklenili, molčati o stvari in sploh vlom prikriti. Zato pa so tembelj pa-

zili na vse osebe, ki so prihajale ali odhajale iz poslanstva, in so v to svrhu najeli nekaj detektivov. Kljub vsej pazljivosti se jim ni posrečilo izslediti tatov. Dokumenti, ki hudo kompromitirajo sovjetsko Rusijo, se nahajajo v rokah ljudi, ki so, kakor vse kaže, odnesli te listine po nalogu političnih nasprotnikov boljševikov. Ko je sovjetski veleposlanik v Parizu, Krasin, zvedel za tatvino, je bil ves iz sebe in je odredil, da se prvi tajnik Volin začasno suspendira.

× **Karnakov tempelj v nevernosti.** Na desnem bregu Nila blizu Luksorja leži egiptovska naselbina Karnak, ki je posebno znamenita po svojih starih tempeljskih stavbah. V tem kraju stoječe stavbe segajo po času za celih 2000 let v preteklost. Tu stojijo znani Amunov tempelj, katerega smatrajo za najmočnejši izraz stavbne sposobnosti faraonov. Tempelj zavzema okoli 5000 kvadratnih metrov prostora in ima velikansko dvorano stebrov, ki izgledajo kakor gozd drevesnih debel. Nekateri stebri so se zadnje čase nagnili, kar je napotilo strokovnjake do preiskavanja vzrokov tega položaja. Ugotovilo se je, da je prodrla do temeljev zgradbe voda, katero je treba nemudoma odpraviti s sesalkami, sicer preti opasnost, da te starodavne priče zgodovine popolnoma propadejo.

× **Nazadovanje porodov v Franciji in Nemčiji.** Izšla je statistika francoskih porodov za leto 1924. iz katere izhaja delstvo, da je število porodov v zadnjem letu zopet

Sport

Tekač Nurmi

Vsi listi so te dni poročali o žalostni usodi svetovnega prvenstvenega tekača Nurmija, ki je opčel pri neki tekmi v Ameriki ter na ta način zatmelil svoje dosedanje uspehe. Neki newyorški list priobčuje o priliki tega dogodka naslednji popis Nurmijevega življenja.

Nurmi je bil sin zelo siromašnih roditeljev. Še kot napol otrok se je moral podati v službo. Začel je kot vajenc pri nekem drogistu. Bil pa je tako zaposlen, da je je dva ujel kako urico za svoje priljubljeno tekanje. Ob delavnih ga je ovirala služba, ob nedeljah pa je moral jutru: in popoldne s svojim strogo religioznim očetom v cerkev. Ko mu je bilo 10 let se je hotel pridružiti nekemu tekaškemu klubu; odbor pa je dečka odbil, ker je menil, da so njegove sposobnosti premajhne.

Kljub temu pa je začel Nurmi trenirati in se je kmalu tako izuril, da mu ni nihče mogel odrekati resnega stremjenja v sportu. V klub so ga sprejeli in v njem ostal tri leta. Vsak teden se je udeleževal tekem, ki so se vršile na veliki dmanči cesti.

Do 15. leta mladosti je Nurmi treniral brez strokovnega nadzorstva ter so je ravnal samo po svojem instinktu. Ko pa je dosegel neko stopnjo sigurnosti v tekaškem sportu, je postal član drugega sportnega društva. Prišel je pod dobro nadzorstvo in je rapidno napredoval. Zivel je strogo dietično, njegova hrana so bila v glavnem ribe in zelenjava, dočim se je strogo ogibal pijske in cigaret. Prvič je resno nastopil v javnosti, ko mu je bilo 16 let, toda šele v 21. letom so se jasno pokazale njegove tekaške zmoglosti, ki so mu pomagale do svetovnega imena.

Pred mednarodnim forumom se je pojavil Nurmi leta 1920. v Antwerpenu povodom olimpijskih iger. Opozoril je javnost nase s tem, da je dosegel na cilj prvi za Francozom Gillemontom. Od tega časa dalje mu je bila sreča vedno bolj naklonjena in do zadnje nezdgoe je veljal za prvega tekača na svetu. Ali bo po svoji zadnji smoti to prvenstvo zopet pridobil je vprašanje, katerega bo rešila bodočnost.

Službene objave LLAP.

(Iz seje upr. odb., dne 20. t. m.)
Stavlja se do znanja S. K. Primorje, da bo podavez sam nabavil izposojene tekmovalne številke ter mu jih vrail.

S. K. Hermes se obvešča, da je sprejel v lahkoletski sekciji LLAP. z dnevom, ko poravnava vpisnino in članarino.

Ponovno se pozivajo klubi: Ilirija, Primorje, Jadran, Lask, Maribor in Hermes, da takoj naznanijo LLAP. termine vsch avo jih lahkoletskih prireditv v tekočem letu.

Sklene se sklicati redno glavno skupščino LLAP. za 24. aprila ob 20. uri v kavarni

Peri s Samobelin' avtomatom!

Moja je prehlada prešla!
Hitro in sigurno odstranijo iz izvrstno Aspirin-tablete Bayer
Pazite na medvedo-bele-rdeče početno znamko.

nazadovalo. Leta 1924. se je rodilo v Franciji 752.911 otrok. Število dece je padlo v primeri z letom 1923. za 72.000 duš. Istovčasno poročajo iz Nemčije, da se je tudi tamkaj število porodov znatno skrcilo in da se nahajajo nemška mesta glede porodov danes na istem mestu kakor Pariz v zadnjih predvojni letih. Tudi Nemci so dospeli do takozvanega »sistema dveh otrok«, ki izpodjeda množenje njihovega plemena.

? 24 UR GENTLEMAN ?

Emona. Klubi, ki niso plačali članarine, ni majo pravice glasovanja. Radi tega se povzilejo, da čim preje poravnajo članarino za l. 1925. v roke podsavezni blaginčarki ge. Pajnič, Sodna ul. 4.

Prihodnja seja upr. odbora se vrši v petek, dne 27. t. m. ob 20.30 uri. — Tajnik I.

LLAP. - Hazena sekcija

(Službene objave iz seje dne 23. marca.)
Medstena hazena tekma Ljubljana: Za greb, dne 26. aprila v Zagrebu je perfektu rana.

Z današnjim dnem se za T. K. D. Atena verificirajo sledeče hazenašice: Elvira Janša-Hille, Hana Pajk, Herma Jordan, Ema Erbežnik, Vanda Baranja, Regina Ručigaj, Ksenija Doberlet, Blanka Humelj, Slavica Kučič in Darinka Kučič.

Prošnji Laska v zadevi preložitve igranja prvenstvenih tekem za 14 dni se ne more ugoditi.

Z ozirom na še nepravilno igranje T. K. D. Atena se prvenstvena tekma Ilirija: Hermes, dne 29. t. m. določi na igrišče S. K. Ilirija. Začetek ob 11. uri. Cene za tekmo so: mladinska stojišča 3 Din, dijaška stojišča 5 Din, navadna 8 Din.

Za službujočega odbornika se določi g. Sancin S.

Končnoveljavno stanje prvenstva v hazeni za l. 1924. je sledeče: 1. Ilirija, 1 bodi, goliferenca: 10 : 1; 2. Atena, 2 boda, goliferenca 5 : 3; 3. Hermes, 0, goliferenca 0 : 11.

Prvenstvo LLAP. za leto 1924. pripade S. K. Ilirija. Tajnik.

Ilirija : Sloven. Danes ob 15. uri se vrši na igrišču Primorja zanimiva tekma. Stojita si nasproti prvaka I. in II. razreda, ki sta obenem najstarejša slovenska kluba. Zilavost Slovana je obče znana, vsled česar naloga Ilirije, ki nastopi nekoliko handikapirana, ravno ne bo lahka. Obeta se torej oster boj.

S. K. Ilirija. Nogometni treninge v petek, 27. t. m. ob 16.30. Postava moštva za današnjo tekmo proti Slovanu v članski knjigi v kavarni Evropa. — Načelnik.

Prvenstvena tekma Ilirija : Primorje se vrši v nedeljo 29. t. m. ob 15.30 na igrišču Ilirije. Predtekma rezervnih moštvev se prične ob 14. uri.

Se nekaj nedeljskih tekem. Beograd: BSK : Sumadija (Kragujevac) 4 : 3; Subotice: Bačka : SAND 0 : 0; Subotički Sport : ZAK. 2 : 0; Pariz: San Paolo (Brazilija) : Stade Francaise 3 : 1; Roubaix: Uruguaysko moštvo : team Severne Francije 7 : 0; Londond: Anglija : Wales (obe moštvi amaterji) 2 : 1.

Otvoritev hazene sezone. V nedeljo, 29. t. m. se s tekmo Hermes : Ilirija otvori letošnja prvenstvena hazenska sezona. Tekma se igra na igrišču S. K. Ilirija. Začetek ob 11. uri. Vstopnina: mladinska stojišča 3 Din, dijaška 5 Din, navadna 8 Din. Letošnje prvenstveno tekmovalje bo veliko zanimivejše, kakor lani, ker nastopata dve novi družini, Laska in Mure. Akoravno gre moštvo S. K. Ilirija v to tekmo kot siguren favorit, vendar je pričakovati lepo igrro, ker je družina S. K. Hermes zelo napredovala in ima v svojem moštvu tehnično izborne moči.

Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija. Na rednem letnem obnem zboru je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Franco Ogrin, podpredsednik Rudolf Zalokar, tajnik Vinko Bar, blaginjak Josip Bevc, gošpodar Mirko Nardin, odborniki Henrik Piller in Anton Kastelic, namestnika Franc Porenta in Artur Bučar, reditelja kolesarjev Franc Bajželj in Alojzij Siard; reditelja motociklistov Janez Reboli in Vinko Širnik, revizorja Franc Bar in Fran Tatjel.

Plača Schafferja pri praški Sparti znaša mesečno 7000 Kč. Ker ima poleg tega še letno remuneracijo in poseben honorar za vsako zmago, pride približno na 18.000 do 20.000 Din mesečno.

Iz mednarodnega tenisa saveza. Prošli teden se je vršila v Parizu redna glavna skupščina mednarodnega tenisa saveza, na kateri so bile sprejete v to federacijo Avstrija, Madžarska in Ekuador. Glede vprašanja, ali smejo člani federacije igrati proti Nemčiji, se je sklenilo, da smejo posamezni državni savezi izdati dovoljenje za tekme proti Nemcem.

Van Kaster kakao

TA ZNAK JAMČI ZA KAKOVOST.
ZLATOROG TERPENTINI

Gospodarstvo

Reforma prisilne poravnave

V nedeljo se je v Beogradu vršila v ministrstvu trgovine in industrije anketa o vprašanju reforme prisilne poravnave. Na anketi so se sprejele gotove modifikacije, ki naj se oživijo potom zakona o proračunskih dvanajstlinah.

O borbi za reformo ali za ukinjenje te institucije smo sproti poročali. Tudi iz inozemstva so se obračale gospodarske organizacije na jugoslovenske zbornice s prošnjo, naj delujejo v tem smislu, da se potom spremembe gotovih točk zakona o prisilni poravnavi onemogočijo zlorabe te institucije in oškodovanja inozemskih trgovcev. Tako se je nedavno obrnila Centrala češkoslovaških trgovskih zbornic z dopisom na zagrebško Trgovsko in obrtniško zbornico, v katerem opozarja na zlorabe jugoslovenskega zakona o prisilni poravnavi. V dopisu se priznava, da imajo prisilne poravnave gotovo gospodarsko opravičitev. Toda pri uporabljanju tega zakona se mora postopati z največjo previdnostjo, kakor so to pokazale izkušnje v Češkoslovaški, da se zaščitijo upniki pred neupravičeno škodo. Na podlagi dosedanjih izkušenj se je osnoval v Češkoslovaški pri Centrali zbornice poseben odbor, ki proučava insolvenco. Iz pritožb interesentov proti prisilnim poravnavam v Jugoslaviji je razvidno, da se ta institucija čisto zlorablja zlasti na račun inozemskih upnikov.

V odgovoru zagrebške Trgovske in obrtniške zbornice češkoslovaški centrali se je naglašalo, da so vsi jugoslovenski gospodarski krogi uvedli obsežno akcijo, ki obeta skorajšnji uspeh. Zagrebška Trgovska in obrtniška zbornica da je izdelala spomenico, iz katere se je marsikaj vpoštevalo pri reformi prisilne poravnave.

Na nedeljskem sestanku se je sklenilo, da bodo vlada potom zakona o proračunskih dvanajstlinah posebno pooblastilo, ki ji dovoljuje potom specijalne odredbe spremeniti vse dotične točke zakona o prisilni poravnavi, ki so doslej povzročale v gospodarskem življenju velike nepravilnosti. Obenem se je odredilo, da določila zakona o prisilni poravnavi nimajo nikake veljave za obveznost napram Državni hipotekarni banki. Z izdelavo te specijalne naredbe se je pričelo. Da se pa bo čim primernoje izdelala, so bili povabljeni zastopniki interesiranih korporacij na razgovor v ministrstvu trgovine in industrije.

Celo postopanje za reformo te institucije se je pospešilo, da bo mogla naredba takoj po sprejemu zakona o proračunskih dvanajstlinah stopiti v veljavo. Tako bomo imeli v najkrajšem času v smislu želj gospodarskih krogov reformirano prisilno poravnavo.

Glavna skupščina Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu

Dne 18. t. m. se je vršila pod predsedstvom družbinega predsednika g. Milana barona Turkovića 56. redna glavna skupščina delničarjev v zavodovih prostorih Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu.

Predloženo poročilo ravnateljstva izkazuje, da je bilo poslovanje v minulem letu kljub težki situaciji na denarnem trgu zaključeno z zelo ugodnimi uspehi. Zavodu je bilo možno, da je stavljati mnogobrojni podjetjem svojega koncerna ter afiliranim bankam potrebna sredstva na razpolago.

Cisti dobiček v znesku 28.701.029,27 Din se razdeli naslednje: 21.000.000 Din za 15odstotno dividendo, to je 15 Din za delnico; 2.000.000 Din izrednemu rezervnemu zakladu, 500.000 Din davčni rezervi, 1.000.000 Din pokojninskemu zakladu, 250.000 Din podpornemu zakladu Franja Šverljuga, 400.000 Din v dobrodelne namene.

Na nov račun za leto 1925, se prenese 2.564.810,59 Din. Kupon št. 31 se izplačuje po 15 Din, začeti od 23. t. m. dalje.

Glavna skupščina, kateri je prisostvovala osebno ali v zastopstvu 57 delničarjev, ki so zastopali 968.786 delnic, je z 96.879 glasovi soglasno sprejela poročilo ravnateljstva in nadzornega odbora na znanje.

V ravnateljstvo so ponovno izvoljeni gospodje: Samuel D. Alexander, dr. Milorad vitez Cuculić - Bitograjski, Stjepan Gavrilović, arh. Vekoslav Heinzel, dr. Lav Mazzura, dr. Stanko Šverljuga in g. Milan baron Turković. Razen tega je izvoljen kot nov član ravnateljstva gosp. Spencer-Smith, podpredsednik Anglo - Austrian - Banke, Ltd. London in član uprave Bank of England, London. V nadzorni odbor so ponovno izvoljeni gospodje: Ivo ml. Špiš, Dragotin Heumer in dr. Rikard Lobe.

Po glavni skupščini se je vršila seja ravnateljstva, v kateri se je ugovorilo isto in se je ponovno izvolil za predsednika gosp. Milan baron Turković, a za podpredsednika gosp. dr. Stanko Šverljuga, glavni ravnatelj zavoda.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (24. t. m.) Pšenica: srbijanska, pariteta Beograd, 5 vagonov 440. Turčica: baška, jumijum, Zenta, 5 vagonov 210; marc, 4 vagoni 175; april, 2 vagona 185; sremska, april - maj, ladja Sava, 20 vagonov 185. Moka: 00, Bosanski Brod, 5 vagonov 575. Tendence nestanovitna.

Goveji selem v Mariboru (24. t. m.) Doga: 13 konj, 5 bikov, 218 volov, 386 krav, 13 telet; skupno 635 komadov. Povprečne cene za kg žive teže so bile: Debeli voli 10,50 — 12,25, poldebeli 9,25 — 10,25, plemenski voli 8,25 — 9, bikji za klanje 7,75, glavne krave debele 8 — 9, plemenske 6,25

do 7,50, krave za klobasarje 4,75 — 6, molze in breje krave 5,50 — 8, mlada živina 7 — 9,50 Din. Mesne cene: volovsko I. 20, II. 16 — 17,50, meso bikov, krav, telic 15, telečje I. 20 — 22,50, II. 17,50, svinjsko meso 15 — 30 Din. Sejem je bil dobro obiskan, prave kupčije pa ni bilo. Prodanih je bilo 168 komadov.

Dunajska borza za kmetijske produkte (23. t. m.) Tečaj v Ameriki so v glavnem nespremenili. Dunajski trg je pokazal prijaznejšo temeljno tendenco. Notirajo v šilingih za 100 kg vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 53 do 54, madžarska s Potiša 55 — 55,50, jugoslovenska 54 — 54,50, Rosafé 54 — 55; riž: domača 45,50 — 47,50; ječmen: domači 47 — 52; turščica: 27 — 28; oves: rumunski 38,75 — 39,50 šilinga.

Transakcije pri Trboveljski premogokopni družbi. Trboveljska premogokopna družba hoče vse svoje imetje koncentrirati v tuzemstvu in je zato stopila v najbližji stik z večjim domačim bančnim zavodom. Trboveljska družba je imela v portfelju velik del delnice v Karpanu (Istra) se nahajajočega premogovnika. Te delnice so ostale že tretje leto brez dividende. Trboveljska premogokopna družba je sedaj prodala te delnice ter kupila večino delnice Slavenske banke d. d. v Zagrebu. Upravni svet Trboveljske družbe je na svoji seji dne 19. t. m. v Ljubljani soglasno sklenil izvedbo te transakcije. Bilanca Slavenske za prošlo poslovno leto se bo po željah Trboveljske družbe sestavila s posebno rigoroznostjo ter se bo v kratkem objavila. Ta transakcija bo nedvomno pospeševala interese Trboveljske družbe kakor Slavenske banke.

Nesoglasje v sladkornem kartelu. Iz Beograda poročajo, da so nekateri sladkorne tvornice, ki ne morejo izvoziti blago, prodale večje količine pod kartelskimi cenami. Gre baje za 600 vagonov sladkorja. Tvrdijo, ki so ta sladkor kupile, ga seveda tudi prodajajo pod običajnimi cenami. Zaradi tega je nastalo v sladkornem kartelu nesoglasje.

Obrinopravna reciprociteta z inozemstvom ne obstoji. Na neko zadevno vprašanje je otvorilo ministristvo trgovine in industrije, da je po vojni vsaka država držala vprašanje reciprocitete sebi na samostojno odločitev in da torej tudi naša država do nadaljnjega ne priznava reciprocitete nobeni tuji državi.

Trgovinske pogodbe s sosednimi državami. Kakor poročajo iz Beograda, bo naša vlada začela v bližnjem času pogajanja za sklenitev trgovinskih pogodb z Rumunijo, Madžarsko in Češkoslovaško. Ker so se z nekaterimi teh držav pogajanja že vršila in bila prekinjena, se bodo sedaj samo nadaljevala. Zakon o proračunskih dvanajstlinah bo vseboval pooblastilo za vlado, da more skleniti pogodbe na podlagi nove carinske tarife.

Ugodni izgledi zunanjih posojil. Direktor Državne hipotekarne banke v Beogradu dr. Bogdan Marković se je vrnil iz Ženeve ter se izrazil, da bo banka lahko dobila večje posojilo v Švici in da bo tudi beogradska občina mogla dobiti posojilo v znesku 250 milijonov Din.

Davki v Vojvodini. Uprava Udruženja trgovcev in industrijcev v Novem Sadu je imela v soboto redno sejo, na kateri se je pretresal načrt novega zakona o davkih. Glavni tajnik novosadske borze dr. Petrović je podal poročilo, iz katerega je razvidno, da je Vojvodina plačala v letu 1924. 336,18 milijona dinarjev davkov, to je več kakor vsaka druga pokrajina naše kraljevine. Na podlagi tega poročila se je sklenilo, da se udruženje obrne na vse narodne poslance s prošnjo, naj delujejo v tem smislu, da pride nov davčni zakon čimprej pred skupščino.

Odkup starih lokomotiv. Več domačih tvrdk se je ponudilo prometnemu ministristvu, da odkupi vse stare lokomotive kot staro železo.

Popravljanje vagonov in lokomotiv. V prometnem ministristvu se je vršila konferenca z zastopniki tvornic za popravljanje vagonov in lokomotiv. Dosežen je bil popoln sporazum, po katerem se bo začelo s popravljanjem vagonov meseca aprila, ko bodo odobrene dvanajstine. Tudi dve tujitvrdki sta se ponudili ministristvu za popravljanje vagonov in lokomotiv pod zelo ugodnimi pogoji.

Za boljši promet med Jugoslavijo in Rumunsko. V Temišvaru so se pred kratkim končala pogajanja med zastopniki Jugoslovenskih in rumunskih železnic. S to je ureditve tranzitnega prometa na omejenih postajah Zombolija in Velika Kikinda ter se je dosegel popoln sporazum. Glede carinske in prilžne revizije so dovoljene olajšave. Revizija se ima obavljati v vlakih.

Položaj na tržišču jarek. Zaradi blizajočih se velikonočnih praznikov se je kupčija precej razvila in tudi cene zaradi tega več ne sližijo. Domače cene za komad na debelo se gibljejo med 0,50 do 0,90 Din. Izvoza ni znatnega. Največ jarek je izvažal v Nemčijo. V Švici in Nemčiji se trgujejo jarka na bazi 130—140 švicarskih frankov za zaboji fco Buchs ali Salzburg. Na Dunaju stanejo jarka 1150 aK komad, v Londonu 11 šilingov 120 komadov.

Ureditve železniškega prometa v beograjskem pristanišču. Železniška proga, ki veže glavno postajo s klavnicjo v Beogradu, gre po najvažnejših in najvažnejših trgovinskih in industrijskih delih mesta in skozi pristaniški prostor. Številni vlaki na tej progi zelo zavirajo promet. Ker so se doslej vse podvzete mere v svrhu osiguranja prometa izkazale kot neadekvatne, je železniška uprava sklenila razbremeniti ta del proga tako, da se v bližini mostu preko Save pri tako zvanih šestih topovih izgradi nov tir in da se bo železniški promet na gori omejen progi vršil samo ponoči po 21. uri.

Konferenca nasledstvenih držav v Rimu. Iz Beograda poročajo: Jugoslovenski

zastopnik na konferenci v Florenci dr. Milorad Stražnicki, ki se je v zadnjem času udeleževal konference nasledstvenih držav v Rimu, je prispejal v Beograd. Na konferenci v Rimu se je podpisal dogovor o porazdelitvi poštnih hranilnice na Dunaju. To vprašanje je bilo za Jugoslavijo ugodno rešeno. Sedaj čaka dr. Stražnicki novih navodil za nadaljevanje konference v Rimu tekom meseca maja.

Sledovi nafte. Pišejo nam: Že parkrat sem čital v »Jutru«, da so se v Sloveniji našli sledovi nafte. Taki sledovi se nahajajo tudi v dolenskih hribovih pod Ljubljano. Ti sledovi so popolnoma slični onim v Galiciji pri Jaroslawu. Ako se kdo zanima za te sledove, mu jih dopisnik osebno razkaže. (Naslov dopisnika v uredništvo.)

Sela upravnega odbora Narodne banke SHS se je vršila 20. t. m. pod predsedstvom guvernerja Gjurge Vajferta. Prisostvovali so seji zastopniki ministristev za finance, za trgovino in industrijo ter za promet, dalje generalni direktor državnih dologov in direktor železniške direkcije. Poleg tekočih vprašanj so se obravnavala na seji vprašanja, ki so v zvezi z delom omenjenih treh ministristev.

Nemčija konkurrira češkoslovaškim porcelanskim izdelkom v Jugoslaviji. Češkoslovaško časopisje poroča, da se na jugoslovenskem porcelanskem tržišču, ki so ga doslej obvladovali izključno je češkoslovaški produkti, v zadnjem času intenzivno občuti nemška konkurenca. Nemci ponujajo nekatere izdelke za 15% ceneje kakor so češkoslovaški izdelki.

Nakup milina za vojsko. Komistja ministristva vojske in mornarice je pretresala te dni ponudbe v zadevi nakupa milina za svoje potrebe. Obstoja dve ponudbi: prva od Okružne banke v Nišu za 11 milijonov dinarjev, a druga od Koče Popovića, industrijca v Beogradu, ki ponuja milin »Konstantin« za 5 milijonov dinarjev.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 6. aprila ponudbe glede dobave 1000 kg mila za perilo in do 10. aprila glede dobave 150 kg bele kovine. — Oglasi so v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

Dobave. Dne 30. t. m. se bo vršila pri Komandni inženiriji IV. armijske oblasti v Karlovcu ofertalna licitacija glede dobave raznih živil za garnizijo Karlovec in Ptuj. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. aprila ponudbe glede dobave 50 komadov kompletnih klesetov za osebne vagonne. (Natančnejši podatki pri ekonomskem odeljenju te direkcije). — Dne 8. aprila se bo vršila pri direkciji državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave 1800 parov škornjev in 350 parov čevljev; 17. aprila pri Intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Bonjalu glede dobave 272.000 kg moke. Oglasi z natančnejšimi podatki so v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

Začetek praškega velikega sejma. V nedeljo 23. t. m. je bil otvorjen praški pomladni veliki sejem. Na njem sodeluje okrog 2200 razstavljalcev iz 17 strok. Zastopane so številne države, v veliki meri zlasti Avstrija. V okviru sejma so prirejene še posebne razstave: hotelsko-gostilniška, modna, avtomobilska, radio-tehniška, pohišvena, klavirska itd. Kakor se sodi po prodanih sejmskih legitimacijah, bo posej iz Avstrije zlasti ogromen.

Borze

24. marca.

LJUBLJANA. Vrednote: 7-odst. posojilo 64 — 65, volna škoda 157 — 160, Celjska posojilnica (210), Ljubljanska kreditna 235 — 0, Merkantilna 110 — 127, Praštediona 840 — 846, Slavenska 73 — 0, Kreditni za trgovino 199 — 200, Strojne 0 do 135, Trbovlje 410 — 422, Veveč 100 — 110, Stavbna 265 — 280. — Blago: zaključka: bukov ogle, I, fco Podbrdo, I vagon (118); bukov drva, polsuha, polena, fco Poštenja, 5 vagonov (25). Položaj v glavnem nespremenjen.

ZAGREB. V efektivni je tendenca nespremenjena. Od bančnih papirjev se je prometala v večjih stvarkah Jugo. — V devizah je tendenca istotako nespremenjena. Od poedinih deviz je zabeležil porast Pariz, ki se je mednarodno okrepil. Deviza na Newyork je istotako malo poskočila, ker je zaradi večjega povpraševanja zmanjkalo blaga. Narodna banka je intervenirala v glavnem v devizni na London. Popravljanje je bilo mafino, promet slab. Notirale so devize: Amsterdam 2517,5—2547,5, Dunaj 895—905, Berlin 1503,5—1518,5, Italija izplačilo 256,4—259,4, ček 256,3—259,3, London izplačilo 302,4—305,4, ček 302,25—305,25, Newyork ček 62,89—63,89, Pariz 328,5—333,5, Praga 187,06—190,06, Švica 1219,5—1229,5; valute: frir. 322,5—327,5; efektivni: Litorale 65—68, Grgo 15—16, Eskomptna 105—107, Hipo 65,5—66, Jugo 110—112, Ljubljanska kreditna 235—245, Praštediona 830—840, Slavenska 73—0, Narodna 3500—3600, industrijski: Eksploatacija 48—50, Slavonija 57—59, Trbovlje 418—422,5, Vagon Osijek 95—100, Veveč 100—120, državni: 7% posojilo 0—64, 4% agrarne 28—28,5, vojna škoda per kasa 158—159, obračun 157,5—159.

BEOGRAD. Tendence v devizah čvrsta. Notirale so devize: Amsterdam 2520—2540, Dunaj 894—895, Berlin 1510—1520, Bukarešta 30,15—30,3, Italija 257,5—258, London 303—303,5, Newyork 63,35—63,5, Pariz 331—331,5, Praga 188,25—188,45, So-fila 45—46, Švica 1223—1224.

CURIE Beograd 8,20. Newyork 518,75, London 24,80, Pariz 27,15, Milan 21,10, Praga 15,40, Budimpešta 0,0072 Bukarešta 2,475 Sofia 3,775, Dunaj 73,15.

TRST. Beograd 38,70—39, Dunaj 0,0335—0,0350, Praga 72,75—73,25, Pariz 128,20—128,60, London 117,50—117,65, Newyork 24,55—24,65, Curli 473—476. Valute: dinarji 38,50—38,50, dolarji 24,60—24,70; 30 zlatih frankov 95—98.

DUNAJ. Devize: Beograd 11,18—11,22 Berlin 168,70—169,30, Budimpešta 98,25—98,65, London 33,94—34,04, Milan 28,80—28,92, Newyork 709,35—711,85, Pariz 37,18—37,33, Praga 21,05—21,13, Curli 136,75—137,25. Valute: dinarji 11,14—11,20, dolarji 704,60—708,60, švic. fr. 135,60—136,40.

PRAGA. Beograd 53,50, Dunaj 47,50, Pariz 177,25, London 161,675, Newyork 33,50 Curli 652,625.

BERLIN. Beograd 6,63, Dunaj 59,13, Milan 17,06, London 20,057, Newyork 4,195, Curli 80,88.

Dopisi

VIČ. Učiteljski zbor ljudske šole na Viču si je nadel hvalevredno nalogo, da dela pod geslom »šola in dom naj delata vzajemno za blagor mladine in naroda« ter je v ta namen priredil predavanje za gospodinjke matere viške šolske mladine. Predavateljica gđ. Zemljanova je navzočim gospodinjкам govorila iz svojih lastnih bogatih izkušenj ter je njeno izvajanje napravilo najboljbi vtis na navzoče, kar je pričalo hvaležno priznanje navzočega poslušalstva in prošnja naših gospodinj, naj jih predavateljica zopet obišče. Želimo, da se taka predavanja ponavljajo in smo prav hvaležni gđ. ravnateljici in g. upravitelju Šemetu, da je uvedel to prepotrebno akcijo za zblizanje staršev in učiteljev. Predavanje je posetil tudi g. okrajni šolski nadzornik Škulj.

JEŽICA. Jutri poteče 5 let, odkar je tukajšnji Sokol kot odsek ljubljanskega Sokola I. pričel s svojim uspešnim delovanjem. Po neizprosni boju z vsem, kar običajno postavlja župnišče, »katoliški« tisk in nezavedno ljudstvo v fronto proti mladim sokolskim društvom, je danes položaj našega Sokola razveseljav. Ponosni smejemo biti ob njegovi petletnici nanj vsi njegovi neutrudni podporniki, zlasti funkcionarji Sokola I. br. dr. Pestotnik, Ažman, Dermelj, Prosenec itd., z zadoščenjem gledajo na uspele delo tudi številni domači delavci. S krasnim razvojem Sokola so indirektno priborjena tla tudi vsem drugim naprednim pokrotem in podjetjem. Ni čuda zato, če vsakdo, ki želi izven cenzure župnišča osnovati kaj novega, čitalnico, knjižnico, petje, dramatično, gospod, tečaje itd., podpira Sokola, ker računa na njegovo podporo. Seveda ima vsaka dobra stvar nasprotnike, katerih se Sokolu tudi ob njegovem petletnem jubileju ne manjka. S preziranjem vseh teh gre naprej k novim pridobitvam, od katerih najlepša je nakup lastnega Sokolskega doma, ki ga je izvršil Sokol uprav na predvečer svoje petletnice. Ob prehodu v novo petletje pa kličemo pridnega Sokolu: »Naprej, po isti poti, zdravo!«

VRHNIKA. V soboto dne 21. t. m. se je vršil v gostilni »Mantua« izredni občni zbor Sokola naša Vrhnika, ki postane važen mejnik napredka Sokola in sploh napredne stvari, ako ne bo veliki moment našel mladih ljudi! Slo je namreč za zgradbo Sokolskega doma. Vrhnikačani smo lahko ponosni, da smo dobili energičnega človeka v osebi g. mag. Stanka Hočevarja. Ne dvomimo, da uspe njegovi energiji prodreti skozi zid, kot se je izrazil, ne dvomimo pa istotako, da se bodo tudi pri nas našli mecenji, ki bodo v čast naroda žrtvovali brez godrnjanja čimveč močnejše, da se čimprej dvigne veličasten Sokolski dom. Hvaležnost naroda bo spremljala te njihove žrtve, dokler bo narod živel. Na delo tedaj! — Kraljeva organizacija JDS otvori v nedeljo dne 29. t. m. svojo pisarno v hiši g. Jelovška št. 12. Tu se bodo sprejemale vsako nedeljo od 9. do 10. ure razne prošnje, pritožbe itd. brezplačno. Sodelujočim pripravljamo, da se pridno poslužujejo te pisarne.

GOLNIK PRI TRZUČU. Dne 21. t. m. je v tisk. zdravilnico predaval »O solenu in njega družini« g. prof. Dolžan od Zveze kulturnih društev. Invalidi - bolniki smo z velikim zanimanjem sledili izvajanjem g. predavatelja. Zahvaljujemo se g. profesorju za njegov trud in prošimo Zvezo kulturnih društev, da se slična znanstvena predavanja vrše tukaj večkrat, če je mogoče vsa kih 14 dni.

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI. Zveza kulturnih društev je priredila pri nas pretežno nedeljo predavanje »O presajevanju in cepljenju sadnega drevja«. Navzoči so z največjo pažnjo sledili izvajanjem g. nadzornika Črnačaja. Za zelo obširni in razumljivi teoretični in praktični pouk je žel mnogo hvale. Z obžalovanjem pa moramo konstatirati, da se ljudje pri nas premalo zanimajo za tako važna gospodarska predavanja. Župan sam bi moral ljudstvo opozarjati na taka predavanja, ne glede na to, ali jih priredi Peter ali Pavel. Kakor je bilo nekdaj, tako naj bo na vse večne čase, kaj ne g. župan. — Sadjereja je tako važna gospodarska panoga, da bi bilo odveč o tem izpuščati besede! Z malenkostnim trudom si lahko posamezniki vzgoji plodonosni sadovnjak, kojega dohodki bi pri pravilnem ravnanju s sadjem mnogo ne zaostajali za onimi v vinogradu. Že star pregovor pravi: Jabolka, hruške in druge cepe, cepl v mladosti za stare zobe! — Zvezo kulturnih društev prosimo, da nas s svojimi strokovnjaki čimprej zopet poseti. S pametnim in treznim gospodarskim podukom se bomo gospodarsko dvignili in s tem, če ne popolnoma, pa vsaj deloma ugonobili medsebojno politično klanje, ki je največja rakana na našem telesu.

ORMOŽ. G. lekarnar Trautvetter, ki se dela sicer lojalnega, je zadnje čase začel v raznih družbah, zabavljati nad nekim dozevnim preganjanjem Nemcev v naši državi. Osmeli se je tudi imenovati dr. Pivka pred pričami »Verräter«. Naj g. Trautvetter brzda svoj jezik, ker bi moral sicer mi storiti primerne korake, da mu odkupimo korajžje.

Izdajatelj in lastnik: »Konzorcij Jutra«. Odgovorni urednik: Fran Brozović. Tisk Narodne tiskarne v Ljubljani.

Kamnoseki

se izčejo za obalebovanje gradnja o granitolojs na Pohorju. Dopis na poštni predal 90 Celje.

Din 35

usnjate ročne torbice

Oglejte si brezobvezno krasno izbiro v tem predmetu pri

H. KENDA, Mestni trg 17

1428 a

Neverjetno!

Predajam vse manufakturno blago, kakor: najfinije črke kamernar za obleke in povrhnje, suknjo od najbistvejšega angleškega do najcenejšega (Din 38), šamot za blazne, kakor tudi blaznine, svetil svetil vrt, fini čelji čelji, šifone (od Din 14), plavino in vse drugo po trvanostno niski ceni in pri odjemu des Din 340 dam 5% popusta!

Krojni in šifoni popust pri vsaki stvari.

Edino pri

IVAN KOS

Šiška, Celovška cesta 2.

Podružnici: Ljubljana, Sv. petra c. 23, (Gorenjsko, Srednja vas 2.

Pri odjemu des 300 Din 5% popusta!

1507 a

Razglas

Pozor, stavbena podjetja!

Šumska uprava v Kranjski gori odproda takoj svojo napravo za centralno kurjavo, ki se jo lahko vsak čas ogleda na licu mesta. Tozadavne ponudbe naj se vpošijejo do 4. aprila.

Šumska uprava.

1500

Moderni damski slammiki

Bratje Oberwalder,

1473 a DOMŽALE.

Tovarniški predelavec

sirojinik ali monter, inteligenten, oženjen se išče za takoj. Nadzorovati bi smel tudi delo v tovarni. Stanovanje na razpolago. Ponudbe na poštni predal 129, Ljubljana.

1532 a

Nc 1 532/25/3

1518 a

Prostovoljna dražba nepremičnin.

Na predlog lastnika Franceta Rajšterja, posestnika pd. Krajnik v Lokovici šte. 20 se prodajo na javni dražbi spodaj navedene nepremičnine — brez pritklina za izključno ceno po 62.500 Din, ki znaša obenem najnižji ponudek,

dne 16. aprila 1925 ob 10. uri dop. kot celota pri podpisnem sodišču v sobi šte. 4.

Zemljišče vl. št. 39 k. o. Lokovica

obstoji iz:

hiše št. 20, svinjaka, gospodarskega poslopja knozolca, sušilnice v izmer

ALEKSANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSOREAU)

101

«Da, tudi ta misel je izvrstna. Samo da se dotičnik, ki pojde, izpostavi veliki opasnosti!»

«V slučaju, je li, če spremenim svojo odločitev?»

«In vi bi jo gotovo spremenili, čeprav bi poslali drugačno obetanje svojemu bratu, samo če bi se med tem položaj spremenil v vašo korist, je li?»

«No, seveda, kako pa?»

«Vrlo dobro. Vašega glasnika bodo takrat vrgli v Bastilijo, če bo tako! Vsejedno je pa to velika in lepa naloga za drznega in požrtvovalnega plemiča, ki vam je udan. Jaz prav rad sprejemam tako težko in odgovornostno pošto nalogo.»

«Bussy, dragi moj Bussy!» klikne vojvoda. «Baš na vas sem mislil in vas hotel prositi za uslugo! Računajte na mojo večno hvaležnost!»

Bussy se nasmehne. Poznal je vojvodovo večno hvaležnost. Vojvoda pa misli, da Bussy še vedno ni dovolj odločen, in mu obeta površ še deset tisoč tolarjev nagrade. Bussy jo odkloni, še vedno z nasmeškom, in izjavi, da bo še nocoj odrinil na pot. «Ti torej zares privoliš, dragi, neprecenljivi moj prijatelj!» vzklika vojvoda ves vzradoščen. «Seveda! Saj vendar veste, monseigneur, da bi v vaši službi šel skozi ogenj in vodo! Dogovorjeno je torej, da odpotujem nocoj. Saj veste tudi, da sem vedno rad sprejemal težke naloge, drugih ne smatram, da so vredne. Tu boste pač tačas veselo živeli. Samo od kraljice matere mi preskrbite tačas kakšno dobro opatijo!» «Jaz že mislim na to, dragi prijatelj!» «Torej pa zbogom, monseigneur!»

Bussy se je po poslovitvi od vojvode odpravil naglo in vesel kakor dijak, skočil še h kraljici materi in se ji priporočil,

potem se pripravi na pot in jame čakati, da pride iz Meridora vest o Dianinem odhodu. Toda šele ob sedmih drugo jutro mu konjušar javi, da je Monsoreau navzlic ugovoru starega barona odpotoval v Pariz na nosilnici, in da ga je spremljala Diana, Remy in Jerica, nosilnico pa da nosi osem mož, ki se bodo menjavali vsako uro.

Bussy je samo čakal na to vest. Skočil je na konja, ki je bil že od sinoči osedlan, in je odjahal po istem potu, po katerem so udarili Monsoreau in njegovo spremstvo.

VIII.

Saint Luc se vrne h kralju.

Odkar je odpotovala Katarina k Franju v Anjou, Henrik III. ni mislil na nič drugega, nego kako se bo bolje oborožil proti svojemu bratu. Zdelo se mu je potrebno, da to vse ukrene, dasi ni imel nepoverjenja v odposlanko, svojo mater, staro spletkarico. Razen tega je sestavljal imenik onih oseb, ki se morajo žigosati in kaznovati radi nezvestobe napram kralju, in v tem imeniku si našel tudi ime nekdanjega kraljevega ljubimca gospoda de Saint Luca. Nanj se je kralj ljubil tembolj, ker je bil mnenja, da se je Saint Luc pridružil njegovim protivnikom in da je odšel v Anjou, da tajno v naprej pripravi vojvodov povratek in vstajo.

Chicot je pomagal kralju in je pod krinko dvorskega šalivca vršil zelo važen posel, ker je pravzaprav sestavljal celo vojsko za svojega gospodarja. Nekega dne pa, ko je kralj baš obedoval v družbi kraljice, pridrvi Chicot kakor kakšen lesen harlekin v obednico in vpije: «Uf!» — «Kaj je!» vpraša kralj. — «Uf, Saint Luc je tukaj!» — «Kaj? Tukaj?» zastirni kralj. — «V Louvreu?» — «Da!» Na to potrdilo vstane kralj ves rdeč in trepetajoč, ali je bilo težko pogoditi, kakšno čustvo ga pravzaprav navdaja.

«Oprostite,» pravi svoji ženi, «to so državni posli, ki se žensk ne tičejo!» In si obriše brke s servijeto. Kraljica hoče vstati od mize in prepustiti obednico soprogu, ali jo kralj zažre: «Oprostite, gospa, ne, nisem tako mislil, marveč jaz odhajam v svoj kabinet!»

«O, sire,» pravi ona, ki je bila vsekakor krotka in ljubezniva napram svojemu nehvaležnemu soprogu, «oprostite in ne ljutite se name!» — «Ne daj bog!» jo kralj pomiri. Chicot si pa lokavo gladi brke.

Na vest o povratku Saint Lucovem so se v kraljevi sobi zbrali vsi njegovi milenci in zaupniki, ki so si padlega ljubimca in favorita ogledovali z jedva zatajeno radovednostjo in škodoželjnostjo ter lahnim nemirom, s skrbjo, ne bo li zopet iznova zagospodoval na dvoru. Samo neki plemenitejši so se odtegnili temu sejmu iz ozira na gospo de Saint Luc, ki je spremljala svojega soproga in ponižno sedla na tabouret poleg njega, ter le od časa do časa pogledala po tej pisani družbi. Saint Luc se je držal povsem ravnodušno napram ljudem, ki so hodili okrog njega, in ko se je pojavil kralj, je vsa družba umolknila v največji napetosti, kaj bo.

Henrik je vstopil zelo razburjen, za njim pa je korakal Chicot, držeč se zelo dostojanstveno in resnično mirno, kakor bi se bil moral držati kralj Francije.

«A, vi, gospod, vi ste tukaj!» klikne kralj naravnost, brez ozira na one, ki so gledali ta prizor, in stopil naravnost proti Saint Lucu, kakor bik proti rdeči krpi.

«Da, sire, jaz sem tukaj!» odgovarja Saint Luc ponižno, ali dostojno.

«Zares, vaša prisotnost v Louvreu me iznenaduje in se mi zdí prav čudna!» pravi kralj surovo in bučno, ne meneč se za dostojanstveno držanje plemičevo.

Mrtva tišina je obkrožala kralja in njegovega nekdanjega ljubimca. Bila je tišina pred borbo, ko se protivnika merita.

Saint Luc prvi prekine ta molk in spregovori s svojo običajno odkritostjo, ne da bi ga bila kraljeva ljutost vznemirila:

«Sire, jaz se pa čudim, da me vaše veličanstvo v teh okoliščinah ni pričakovalo!»

«Kaj mislite s tem reči!» vpraša kralj in ponosno dvigne glavo.

«Sire, vaše veličanstvo se nahaja v veliki opasnosti!»

«Opasnosti?» kliknejo kakor iz enega grla vsi dvorjani.

«Da, gospoda moja, v veliki opasnosti, v kateri potrebuje kralj okrog sebe vse, ki so mu vdani, od najnižjih do najvišjih! Uverjen o tej opasnosti, sem si mislil, da ni nikdo manj dobrodošel, in prihajam pred prestol svojega kralja, da mu ponudim svojo službo.»

la angleški livarniški koks
la angleški premog
la angleški kovaški premog
la trboveljski premog

v plombiranih vrečah à 50 kg
na tone in v celih vagonih
promptno in najceneje trg. kuriva
D. ČEBIN, Ljubljana, Wolfova 1/II

„Opeka“
prvovrstne zidake, priporočila opekarna
„Emona“ d. d.
v Ljubljani. — Tovarna na Vrhu (Brdo). — Pilsarna v Pražakovi ul. 3, pritičje. 114-a

Preobli kovalnica
Barborič-Završan
LJUBLJANA
Mestni trg št. 7
preoblikuje slavnike in eviere klobuke po najnovejših modelih in najnižjih cenah. Istopako molke klobuke. 151-a

Naprodaj

prvovrstna tovarna, tu — kemična tovarna, tu, manufakturna trgovina v Celju; specializirana trgovina, tu; več hiš, tu; vinogradno posvetstvo na Dolencem in godni kompleksi v Bozni. Pojasnila daje in naročila sprejema:

Gospodarska pisarna, d. z. o. z.
Ljubljana, Wolfova 1/II.

Industrijska, obrtniška in trgovska podjetja, ki nudijo popolno varstvo z vknjižbo in z zastavo zaloga blaga iščejo

posojila oz. družabnike ali kupce.

Ponudbe sprejema in pojasnila daje
Gospodarska pisarna, družba z o. z.
v Ljubljani, Wolfova ul. 1-II. 79-a

Modni salon M. SEDEJ-STRNAD LJUBLJANA

Prešernova ul. 3

Cene konkurenčne!

se vijudno priporočila velenj. damam za spomladansko sezijo

Zaloti klebuki vedno v zalogi

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozil, živčnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik. Poseben oddelek za popolno popravo, emažiranje in ponikle nje dvokoles, otroških vozil, živčnih strojev itd. — Prodaja na obroke — Ceniki franco.
„TRIBUNA“, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozil
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 106a

Ljubljanska kreditna banka

Dejniška glavnica
Din 50.000.000.—
Rezervni zaklad okoli:
Din 10.000.000.—

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA
PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, agencija Logatec

Brzjavni naslovi
Banka Ljubljana
Telefon št. 261, 413, 502, 503 in 504.

se priporočila za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani naznanja žalostno vest, da je v ponedeljek, 23. marca 1925 zvečer preminul njen dolgoletni pravi član, gospod

IVAN RAKOVČ

veleindustrijalec v Kranju.

Zbornica je z njim izgubila izredno delavnega, velezaslužnega in visokocenjenega člana. Hvaležna blagemu pokojniku, ga trajno ohrani v najčastnejšem spominu.

V Ljubljani, 24. marca 1925.

Upravni svet Trgovske banke d. d. v Ljubljani naznanja, da je njega večletni član, gospod

IVAN RAKOVČ

industrijalec v Kranju

23. marca 1925 nenadoma preminul.

Bodi blagemu pokojniku, ki si je pridobil za zavod nevenljivih zaslug, časten in hvaležen spomin.

V Ljubljani, 24. marca 1925.

UPRAVNI SVET
Trgovske banke d. d. v Ljubljani